

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos Seimui

IŠVADA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS 2010 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

2009 m. lapkričio 13 d. Nr. VA-P-700-4-19
Vilnius

Su Išvada galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Išvados rengimo pagrindas ir audito apimtis	3
Apibendrintos išvados	5
Siūlymai	8
Audito rezultatai	9
1. Biudžeto projekto atitiktis teisės aktų reikalavimams	9
2. Valstybės biudžeto pajamų prognozavimo vertinimas	10
2.1. Valstybės biudžeto pajamų prognozės	10
2.2. Įmokų į valstybės biudžetą specialiosioms programoms finansuoti planavimas	15
3. Valstybės biudžeto asignavimų planavimo vertinimas	18
3.1. Asignavimų išlaidoms planavimas	18
3.2. Specialiųjų programų statuso taikymas	22
3.3. Valstybės investicijų 2010–2012 metų programos vertinimas	24
3.4. Asignavimų fondams, apskaitomiems kaip programos, planavimas	25
4. Valstybės piniginių fondų sąmatų sudarymo vertinimas	27
5. Skolinimosi poreikis ir asignavimų skolos valdymui planavimo vertinimas	28
5.1. 2010 m. skolinimosi poreikis	28
5.2. Asignavimų skolos valdymui planavimas	31
6. Kitų valstybės biudžeto planavimo procesų vertinimas	33
6.1. Asignavimų valdytojų ir programų skaičius	33
6.2. Strateginio planavimo vertinimas	35
Priedas	39

IŠVADOS RENGIMO PAGRINDAS IR AUDITO APIMTIS

Išvados rengimo pagrindas ir tikslai

Išvada dėl Lietuvos Respublikos 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto (toliau – Išvada) parengta vykdant Lietuvos Respublikos Seimo statuto 173 str. 1 d., nurodančią, kad Valstybės kontrolė Seimo Biudžeto ir finansų komitetui pateikia išvadą dėl valstybės biudžeto projekto.

Išvados tikslai:

- suteikti Seimo Biudžeto ir finansų komitetui informaciją, reikalingą svarstant Lietuvos Respublikos 2010 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą (toliau – 2010 m. biudžeto projektas);
- padėti tobulinti 2010 m. biudžeto projekto sudarymą;
- padėti stiprinti viešojo administravimo subjektų atskaitingumą piliečiams, skatinti pateikiamos informacijos apie valstybės biudžeto pajamų prognozavimą ir planuojamų asignavimų panaudojimą viešumą ir skaidrumą;
- padėti atskleisti potencialias valstybės finansų valdymo problemas ir laiku jas spręsti, skatinti į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotą viešųjų finansų valdymą.

Audito apimtis ir metodai

Rengiant Išvadą buvo vertinama, ar:

- 2010 m. biudžeto projektas parengtas pagal teisės aktų reikalavimus, t. y. ar jame pateikti Biudžeto sandaros įstatymo¹ 18 str. nustatyti rodikliai ir kartu pateikti šio įstatymo 19 str. ir Fiskalinės drausmės įstatyme² numatyti dokumentai;
- prognozuojant valstybės biudžeto pajamas pakankamai įvertinti veiksniai, turintys įtakos jų dydžiui;
- asignavimai išlaidoms suplanuoti vadovaujantis teisės aktų reikalavimais;
- Valstybės investicijų programa sudaryta vadovaujantis teisės aktų reikalavimais;
- valstybės piniginių fondų lėšų planavimas yra pagrįstas;
- skolinimosi poreikis yra pagrįstas;
- Seimui ir Valstybės kontrolei pateikta išsami informacija apie 2010 m. biudžeto projektą (atskleisti veiksniai, turintys įtakos valstybės biudžeto pajamų ir asignavimų dydžiams, jų

¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija).

² Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymas, 2007-11-08 Nr. X-1316.

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto prognozavimo metodai, pateikta papildoma informacija, nurodyti galimi rizikos veiksniai ir kt.);

- asignavimų valdytojų strateginio planavimo procesas yra tinkamai organizuotas.

Pagal Seimo statutą Valstybės kontrolė Išvadą turi pateikti iki lapkričio 15 dienos. Vyriausybė, parengusi 2010 m. biudžeto projektą, pateikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 17 dienos. Laikas tarp 2010 m. biudžeto projekto gavimo ir Išvados pateikimo yra per trumpas, kad būtų galima įvertinti visą reikšmingą informaciją, pateiktą 2010 m. biudžeto projekte. Atsižvelgdami į tai, Išvadoje pateikiame pastabas tik dėl pasirinktų 2010 m. biudžeto projekto aspektų.

Makroekonominių rodiklių (BVP, infliacija, nedarbo lygis, vidutinis darbo užmokestis ir kt.) prognozavimas ir pateiktos informacijos teisingumas nebuvo vertinamas.

Valstybės kontrolė nevertino 2010 m. biudžeto projekto aspektų, kurie priklauso politinio apsisprendimo sričiai.

Audito metu buvo naudojami informacijos šaltiniai:

- Finansų ministerijos parengta informacinė medžiaga 2010 m. biudžeto projektui.
- kita Finansų ministerijos parengta pagalbinė medžiaga (2010 m. investicijų projektų įgyvendinimo programų detalizavimas pagal investicijų projektus).
- informacija, gauta per susitikimus ir pokalbius su Finansų ministerijos atsakingais darbuotojais;
- informacija, gauta Valstybės kontrolės 2009 metais atliekamų finansinių (teisėtumo) auditų metu, teisėtumo požiūriu įvertinus audituojamų subjektų asignavimų 2010 metams planavimą, valstybės kapitalo investicijų poreikio planavimo ir strateginio planavimo procesą bei programų sudarymą;
- kt. informacija.

APIBENDRINTOS IŠVADOS

1. 2010 m. biudžeto projektas atitinka Biudžeto sandaros įstatymo 18 ir 19 str. reikalavimus. Kartu pateikta informacija nustatyta Fiskalinės drausmės įstatyme. Europos Sąjungos Ministrų Tarybos rekomendacija – ne vėliau kaip iki 2011 m. ištaisyti esamą perviršinio deficito padėtį – bus vykdoma iš dalies. Neatsižvelgta į Seimo Audito komiteto pasiūlymą dėl savivaldybių nepanaudotų specialiųjų tikslinių dotacijų lėšų nenaudojimo įsiskolinimams dengti (plačiau – 1 dalyje, 9 psl.).
2. Finansų ministerijos taikomi mokesčių pajamų prognozavimo metodai ir procedūros neregamentuotos. Pagal Finansų ministerijos paaiškinimą, vykdant Vyriausybės programą ministerija yra atsakinga už teisės aktų, įgyvendinančių anticiklinę fiskalinę politiką, parengimą ir šiuo metu yra rengiamas kompleksinis teisės aktų, reglamentuojančių biudžeto rengimo sistemą, pakeitimas. 2010 m. planuojamas valstybės biudžeto pajamų mažėjimas iki 2005–2006 m. pajamų (be Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos) lygio. Šios ministerijos prognozuojami makroekonominiai rodikliai, palyginti su kitų ekspertų rodikliais, yra pakankamai atsargūs. Prognozuojant pajamas iš pagrindinių mokesčių (pridėtinės vertės mokesčio, akcizų, pelno mokesčio ir gyventojų pajamų mokesčio), mūsų nuomone, įvertinti veiksniai, galintys turėti įtakos šių mokesčių surinkimui 2010 m. Atkreipiame dėmesį, kad išlieka akcizinių prekių realizavimo apimčių mažėjimo rizika, kuri gali daryti įtaką 2010 m. pajamų iš akcizų prognozei (plačiau – 2.1 dalyje, 10–15 psl.).
3. 2010 m. planuojama 1 750,8 mln. Lt įmokų specialiosioms programoms finansuoti. Didžiąją šių įmokų dalį sudaro valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalis, o ne biudžetinių įstaigų pajamų įmokos. Siekiant valstybės biudžeto pajamų planavimo skaidrumo, teikiama informacija apie įmokas specialiosioms programoms finansuoti turėtų būti struktūrizuojama atskirai, nurodant biudžetinių įstaigų pajamų įmokas ir valstybės biudžeto mokesčių dalį. Taip pat nustatoma atvejų, kai planuojamos, mūsų nuomone, per mažos įmokos specialiosioms programoms finansuoti (plačiau – 2.2 dalyje, 15–16 psl.).
4. Nustatyta atvejų, kai asignavimų valdytojai programų sąmatose planuoja lėšas skirti subjektams, neatliekantiems viešojo administravimo funkcijų (viešosioms įstaigoms, valstybės įmonėms, akcinėms bendrovėms). Toks lėšų planavimas rodo, kad skiriant lėšas šioms įstaigoms gali būti pažeisti Biudžeto sandaros ir Viešųjų pirkimų įstatymai ir sudarytos sąlygos valstybės biudžeto lėšas naudoti ne galimu ekonomiškiausiu būdu (plačiau – 3.1.1 dalyje, 18–19 psl.).

5. Biudžeto lėšų skyrimas / pervedimas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems viešojo administravimo funkcijas atliekantiems subjektams, kitoms biudžetinėms įstaigoms „viena eilute“ (ne pagal visus išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus) neparodo tikrosios biudžeto asignavimų paskirties ir iškraipo valstybės biudžeto vykdymo duomenis. Kai kuriais atvejais yra pažeidžiamas Biudžeto sandaros įstatymas ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės (plačiau – 3.1.2 ir 3.1.3 dalyse, 19–21 psl.).
6. Vykdamas apskričių reformą, nuo 2010-07-01 naikinamos apskričių viršininkų administracijos. 2010 m. biudžeto projekto aiškinamajame rašte neatskleista informacija apie lėšų poreikį, vykdamas apskričių reformą, ir planuojamus asignavimus šiai reformai. Dalis apskričių reformai planuojamų asignavimų (39,8 mln. Lt) numatyta ne atskirai šiam tikslui sudarytoje programoje, o Finansų ministerijos Specialiojoje valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programoje (plačiau – 3.1.4 dalyje, 21–22 psl.).
7. Kaip pažangą vertiname programų, kurių tikslai ir uždaviniai sutampa, bet skiriasi lėšų šaltiniai (iš kurių vienas – pajamų įmokos), sujungimą. Specialiosios programos statuso taikymas šioms programoms būtų teigiamas postūmis, leidžiantis ateityje sumažinti specialiųjų programų nepanaudotų įmokų likučius ir mažiau panaudoti valstybės biudžeto asignavimų. Pagal galiojančias teisės aktų nuostatas neaišku, koku būdu įstaigos galės naudoti už ilgalaikio turto nuomą gautas pajamas. Tam reikalinga patikslinti teisės aktus (plačiau – 3.2 dalyje, 22–23 psl.).
8. Valstybės investicijų 2010–2012 m. programa suformuota pagal investicijų projektų įgyvendinimo programas. Tęstiniais investicijų projektams, kuriems nesiūloma skirti lėšų, nenurodytos investicijų projektų įgyvendinimo programos, į kurias jie įtraukti. Gali būti, kad dalis investicijų projektų yra susiję su institucijų / įstaigų veiklos sąlygų gerinimu (ilgalaikio turto įsigijimu), todėl ekonominiu sunkmečiu tokių išlaidų optimizavimas galėtų būti vienas iš valstybės biudžeto išlaidų mažinimo būdų (plačiau – 3.3 dalyje, 24–25 psl.).
9. Pajamų iš mokesčių surinkimui krentant iki 2005–2006 m. lygio, Kultūros rėmimo fondui ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui vadovaujantis teisės aktais apskaičiuota valstybės biudžeto lėšų dalis 2010–2011 m. didėja (plačiau – 3.4 dalyje, 25–26 psl.).
10. Iš Privatizavimo fondo Rezerviniam (stabilizavimo) fondui skiriamų lėšų dydžiui daro įtaką gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti planuojama suma, o praktika rodo, kad pastaraisiais metais gyventojų santaupoms atkurti

panaudojama maža planuojamų Privatizavimo fondo lėšų dalis. Neįvertinamas realus Privatizavimo fondo lėšų panaudojimas šiam tikslui (plačiau – 4 dalyje, 27–28 psl.).

11. Nors visi skolos ir skolos rizikos rodikliai padidėjo palyginti su 2008 m., 2010 m. prognozuojamos valstybės skolos struktūra suplanuota įvertinus skolos valdymo riziką, nustatytą Vyriausybės vidutinės trukmės skolos ir skolinimosi strategijoje. Mūsų nuomone, yra tikimybė, kad planuojamų asignavimų valstybės skolos valdymo išlaidoms gali nepakakti (plačiau – 5 dalyje, 28–32 psl.).
12. Pastebima pažanga optimizuojant asignavimų valdytojų ir programų skaičių. 2010 m., palyginti su 2009 m., asignavimų valdytojų skaičius sumažėjo 17 proc., o vykdomų programų skaičius – 18 proc. Valstybės valdymo tobulinimo komisija (Saulėlydžio komisija) priėmė sprendimus dėl 13 asignavimų valdytojų, kurie pavaldūs ar atskaitingi Vyriausybei, savarankiško asignavimų valdytojų statuso panaikinimo, tačiau 2010 m. panaikintas tik keturių asignavimų valdytojų savarankiškumo statusas. Ne visų asignavimų valdytojų atžvilgiu buvo vadovautasi Finansų ministerijos nustatytais ir Saulėlydžio komisijos pritartais kriterijais rengiant 2010 m. biudžeto projektą (plačiau – 6.1 dalyje, 33–35 psl.).
13. Nustatyta atveju, kai institucijų programų tikslai ir uždaviniai nesiejami su siektiniais rezultatais, vertinimo kriterijai neleidžia įvertinti gaunamos naudos (plačiau – 6.2 dalyje, 35–38 psl.).

SIŪLYMAI

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

1. Nedidinti valstybės biudžeto pajamų prognozių rodiklių (2 išvada).
2. Pavesti asignavimų valdytojams peržiūrėti ir patikslinti savo planuojamų pajamų įmokėjimo į valstybės biudžetą sumas (3 išvada).
3. Siekiant užtikrinti valstybės biudžeto pajamų planavimo skaidrumą, 2010 m. biudžeto projekto 2 priedėlyje teikiamą informaciją apie įmokas specialiosioms programoms finansuoti struktūrizuoti pagal asignavimų valdytojus, atskirai nurodant:
 - biudžetinių įstaigų pajamų įmokas, skirtas specialiosioms programoms finansuoti;
 - valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalį, įstatymais ir kitais teisės aktais skiriamą specialiosioms programoms finansuoti (3 išvada).
4. Finansų ministerijai numatytus asignavimus apskričių reformai planuoti atskiroje programoje, o ne Specialiojoje valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programoje (6 išvada).
5. Tikslinti teisės aktus, nustatant, kad sujungtoms programoms būtų taikomos specialiųjų programų nuostatos (7 išvada).
6. Tikslinti Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles, nustatant, kad biudžetinių įstaigų pajamos už ilgalaikio turto nuomą naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas (7 išvada).
7. Peržiūrėti investicijų projektus, susijusius su institucijų / įstaigų veiklos sąlygų gerinimu (ilgalaikio turto įsigijimu), kas ekonominiu sunkmečiu galėtų būti vienas iš valstybės biudžeto išlaidų mažinimo būdų (8 išvada).
8. Peržiūrėti lėšų skyrimo Kultūros rėmimo fondui ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui tvarką, inicijuojant fondų veiklą reglamentuojančių įstatymų nuostatų pakeitimus, nes asignavimų skyrimas atsižvelgiant į praėjusių metų rodiklius gali neatitikti einamųjų metų valstybės finansinių galimybių* (9 išvada).
9. Peržiūrėti Privatizavimo fondo lėšų sąmatoje gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti 2010 m. planuojamą skirti sumą, įvertinant realų Privatizavimo fondo lėšų panaudojimą šiam tikslui, kartu Rezerviniam (stabilizavimo) fondui sudaryti skiriamą sumą (10 išvada).
10. Inicijuoti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo pakeitimą, panaikinant išimtį, pagal kurią tvirtinant asignavimus išlaidoms neišskiriami asignavimai darbo užmokesčiui valstybės aukštosioms mokykloms ir valstybės mokslinių tyrimų įstaigoms*.

*Šie siūlymai buvo pateikti Valstybės kontrolės 2009-10-01 išvadoje Nr. FA-P-700-1-79 „Dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“ ir teikiami pakartotinai.

AUDITO REZULTATAI

1. Biudžeto projekto atitiktis teisės aktų reikalavimams

2010 m. biudžeto projektas atitinka Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimus, pateikta informacija nustatyta Fiskalinės drausmės įstatyme. Neatsižvelgta į Seimo Audito komiteto pasiūlymą dėl savivaldybių nepanaudotų specialiųjų tikslinių dotacijų lėšų nenaudojimo įsiskolinimams dengti.

2010 m. biudžeto projektą sudarė Lietuvos Respublikos Vyriausybė, parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

2010 m. biudžeto projektas atitinka Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas – jame pateikti šio įstatymo 18 straipsnyje nustatyti rodikliai ir 19 straipsnyje nustatyti dokumentai.

Kartu pateikta informacija, nustatyta Fiskalinės drausmės įstatymo 3 str. 4 d. 2 p. Vyriausybė pateikė išvadą³ dėl 2010 m. biudžeto projekto atitikties 2009-07-06 Europos Sąjungos Ministrų Tarybos rekomendacijoms, skirtoms Lietuvai, siekiant ištaisyti perviršinio valdžios sektoriaus deficito padėtį, ir dėl galimų papildomų priemonių, būtinų visiškai atsižvelgti į Europos Sąjungos Ministrų Tarybos rekomendacijas, ir papildomą informaciją. Vyriausybė, atsižvelgdama į faktinę padėtį, pažymi, kad Europos Sąjungos Ministrų Tarybos rekomendacija – ne vėliau kaip iki 2011 m. ištaisyti esamą perviršinio deficito padėtį – bus vykdoma iš dalies.

Pastebėjimas:

Seimo Audito komitetas, atsižvelgdamas į Valstybės kontrolės audito savivaldybėse rezultatus, priėmė sprendimą⁴, kuriuo pasiūlė Vyriausybei rengiant 2010 m. biudžeto projektą, nenumatyti galimybės savivaldybėms nepanaudotas specialiųjų tikslinių dotacijų, skirtų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti ir mokinio krepšeliui finansuoti, lėšas perskirstyti kitoms savivaldybių biudžetų reikmėms finansuoti ar įsiskolinimams dengti ir inicijuoti Biudžeto sandaros įstatymo 32 str. pakeitimus. Pateiktame 2010 m. biudžeto projekte į šį pasiūlymą neatsižvelgta, t. y. 2010 m. biudžeto projekto 4 str. 1 d. nustatyta, kad vykdant savivaldybių biudžetus nepanaudotos specialiosios tikslinės dotacijos valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti ketvirtąjį ketvirtį naudojamos tik savivaldybių biudžetų įsiskolinimams dengti, o nepanaudotos specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti – tik mokymo reikmių įsiskolinimams dengti, įvykdžius ugdymo planą.

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-10-14 nutarimas Nr. 1294.

⁴ Lietuvos Respublikos Seimo 2009-10-14 sprendimas Nr. 141-S-24 „Dėl savivaldybėse atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“.

2. Valstybės biudžeto pajamų prognozavimo vertinimas

2.1. Valstybės biudžeto pajamų prognozės

Finansų ministerijos prognozuojami makroekonominiai rodikliai, palyginti su kitų ekspertų rodikliais, yra pakankamai atsargūs. Šios ministerijos taikomi mokesčių pajamų prognozavimo metodai ir procedūros nereglamentuotos, tačiau, jų paaiškinimu, yra rengiamas kompleksinis teisės aktų, reglamentuojančių biudžeto rengimo sistemą, pakeitimas.

Finansų ministerijos taikomi mokesčių pajamų prognozavimo metodai ir procedūros nereglamentuotos vidaus ar kitais teisės aktais, todėl audito metu nebuvo vertintas prognozavimo metodų patikimumas ir prognozavimo procesų organizavimas. Pagal Finansų ministerijos paaiškinimą, vykdant Vyriausybės programą ministerija yra atsakinga už teisės aktų, įgyvendinančių anticiklinę fiskalinę politiką, parengimą ir šiuo metu yra rengiamas kompleksinis teisės aktų, reglamentuojančių biudžeto rengimo sistemą, pakeitimas. 2010 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių apžvalgoje nepateikta informacija apie 2010 m. prognozuojamus valstybės biudžeto netekimus dėl pelno ir gyventojų pajamų mokesčių lengvatų, Pelno mokesčio ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymų pakeitimų poveikį šių mokesčių pajamoms.

2010 m. planuojamas valstybės biudžeto pajamų mažėjimas iki 2005–2006 m. pajamų (be Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos) lygio, t. y. 13 152,0 mln. Lt pajamų (be Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos lėšų).

Pajamos iš mokesčių sudaro 87,9 proc. valstybės biudžeto pajamų, iš kurių 84,1 proc. sudaro pajamos iš keturių pagrindinių mokesčių: pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM), akcizų, pelno mokesčio ir gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM).

Pateikiame Finansų ministerijos ir kitų ekspertų prognozuojamus pagrindinius makroekonominius rodiklius (1 lentelė).

1 lentelė. Pagrindinių makroekonominių rodiklių prognozės

Rodiklis	Metai	AB SEB bankas	AB „Swedbank“	Lietuvos bankas	Europos Komisija	Finansų ministerija
BVP veikusiomis kainomis (mln. Lt)	2009 m.	97 004	94 127			91 058
	2010 m.	97 579	90 847			83 524
Realaus BVP (to meto kainomis) pokyčiai (proc.)	2009 m.	-15,5	-16,0	-15,2	-18,1	-18,2
	2010 m.	-3,5	-3,0	-1,5	-3,9	-4,3
Vidutinis darbo užmokestis (Lt)	2009 m.	2 017,6				2 005,1
	2010 m.	1 916,7				1 829,9
Nedarbo lygis (proc.)	2009 m.	14,0	14,5	13,9	14,5	14,6
	2010 m.	15,5	16,0	17,7	17,6	19,8
Vartotojų kainų indekso (SVKI) pokytis (vidutinis metinis)	2009 m.	2,0	5,0		3,9	3,6
	2010 m.	5,0	1,0		-0,7	-3,0

Šaltinis – AB SEB bankas, AB „Swedbank“, Lietuvos bankas, Finansų ministerija, Europos Komisija.

2.1.1. Pridėtinės vertės mokestis

Pajamų iš PVM prognozuojama 3,7 proc. mažiau nei 2009 m. Prognozuojant pajamas iš PVM, mūsų nuomone, įvertinti veiksniai, galintys daryti įtaką šio mokesčio 2010 m. prognozei.

2010 m. į valstybės biudžetą planuojama gauti 6 017,9 mln. Lt PVM, t. y. 3,7 proc. (233,8 mln. Lt) mažiau, nei planuojama gauti 2009 m.

Pastebėjimai:

- Per 2009 m. 10 mėnesių į valstybės biudžetą gauta 5 887,2 mln. Lt PVM, plano vykdymas – 94,2 proc.
- Finansų ministerija prognozuoja, kad PVM permoka 2009-12-31 sumažės 100 mln. Lt, palyginti su 2008-12-31, ir bus apie 800 mln. Lt. 2009-01-01 PVM permoka buvo 1 036,2 mln. Lt, įvertinus 2009 m. šio mokesčio permokos kitimo tendencijas, tikėtina, kad 2009 m. pabaigoje PVM permoka gali būti didesnė negu Finansų ministerijos prognozuojama.
- Finansų ministerija prognozuoja, kad 2009-12-31 PVM nepriemoka bus 900 mln. Lt. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2009 m. II ketvirčio pradžios PVM nepriemokos augimas sulėtėjo ir kas mėnesį siekia apie 5,5 proc., galima daryti prielaidą, kad 2009 m. pabaigoje gali būti apie 940 mln. Lt.

2.1.2. Akcizai

2010 m. į valstybės biudžetą pajamų iš akcizų numatoma gauti beveik tiek pat, kaip ir 2009 metais. 2009 m. faktiniai duomenys leidžia daryti prielaidą, kad pajamų iš akcizų surinkimo planas bus įvykdytas, tačiau išlieka akcizinių prekių realizacijos apimčių mažėjimo rizika, kuri gali turėti įtakos 2010 m. pajamų iš akcizų prognozei.

2010 m. į valstybės biudžetą iš akcizų prognozuojama gauti 3 257,4 mln. Lt pajamų, t. y. 0,3 proc. (11,4 mln. Lt) mažiau, nei numatyta gauti 2009 m.

Pastebėjimai:

- Per 2009 m. 10 mėnesių gauta 2 690,5 mln. Lt akcizų, metinio plano vykdymas – 82,3 proc. Finansų ministerija prognozuoja, kad šiais metais valstybės biudžetas gaus 3 408,2 mln. Lt pajamų iš akcizų, t. y. numatoma, kad planas bus viršytas, ir įvykdymas sieks 104 proc.
- Prognozuojamoms pajamoms iš akcizų neigiamos įtakos gali turėti didžiausią pajamų iš akcizų dalį sudarančių produktų (už energetinius produktus ir alkoholinius gėrimus) mažėjančios realizacijos apimtys. Per 2009 m. 9 mėnesius prekybos degalais, skirtais variklinėms transporto priemonėms ir apmokestinamais akcizu, realizacija sumažėjo 19 proc., stiprių alkoholinių gėrimų – 28,8 proc.⁵
- Dėl panaikintos lengvatos biokurui papildomai numatoma gauti 70 mln. Lt pajamų, dėl to padidės energetinių produktų iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais kaina⁶, tai gali turėti neigiamos įtakos šių produktų realizacijos apimčiai.
- Nuo 2010-01-01, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui⁷, akcizu bus apmokestinama elektros energija naudojama verslo reikmėms. Finansų ministerija prognozuoja, kad akcizo už elektros energiją 2010 m. bus gauta 10 mln. Lt.

⁵ Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos „VMI administruojamų nacionalinio biudžeto pajamų surinkimo 2009 m. I-III ketvirčių apžvalga“.

⁶ Finansų ministerijos skaičiavimu, vidutinė mažmeninė litro A-95 markės benzino kaina padidės apie 0,09 Lt, dyzelinių degalų – 0,06 Lt.

⁷ Remiantis 2004-04-29 Tarybos direktyva 2004/74/EB iš dalies keičiančia Direktyvos 2003/96/EB nuostatas dėl tam tikrų valstybių narių teisės prašyti laikinai atleisti nuo energetikos produktams ir elektros energijai nustatytų mokesčių ar sumažinti apmokestinimo lygį, Lietuvai akcizai gamtinėms dujoms ir elektros energijai buvo atidėti iki 2010-01-01.

2.1.3. Pelno mokestis

Pajamų iš pelno mokesčio 2010 m. planuojama 47,9 proc. mažiau nei 2009 m. Prognozuojant pajamas iš pelno mokesčio, mūsų nuomone, įvertinti veiksniai, galintys daryti įtaką šio mokesčio 2010 m. prognozei.

2010 m. į valstybės biudžetą prognozuojama gauti 907,7 mln. Lt pajamų iš pelno mokesčio, t. y. 47,9 proc. (835,3 mln. Lt) mažiau, negu numatyta gauti 2009 m.

Pastebėjimai:

- Per 2009 m. 10 mėnesių į valstybės biudžetą gauta 1 465,4 mln. Lt pelno mokesčio, metinės užduoties vykdymas – 84,1 proc. Finansų ministerija prognozuoja, kad 2009 m. į valstybės biudžetą įplauks 1 642,9 mln. Lt pelno mokesčio, t. y. apie 100 mln. Lt mažiau negu planuota.
- Pelno mokesčio prognozė 2010 m. apskaičiuota atsižvelgiant į 2007–2009 m. mokestinius išpareigojimus, jų pokytį ir faktiškai gautas įplaukas iš pelno mokesčio, pelningumo kitimo tendencijas, pelningai dirbančių įmonių skaičių, avansinius pelno mokesčio mokėjimus.

2.1.4. Gyventojų pajamų mokestis

Valstybės biudžeto pajamų iš GPM 2010 m. planuojama 26,8 proc. mažiau nei 2009 m. 2009 m. mažėja GPM surinkimas, didėja GPM nepriemoka, Finansų ministerijos prognozuojami makroekonominiai rodikliai (nedarbo lygis, vidutinis darbo užmokestis), palyginti su kitų ekspertų rodikliais, yra pakankamai atsargūs, todėl, mūsų nuomone, prognozuojant pajamas iš GPM įvertinti veiksniai, galintys daryti įtaką šio mokesčio 2010 m. prognozei.

2010 m. valstybės biudžeto pajamų iš GPM planuojama gauti 877,8 mln. Lt, t. y. 26,8 proc. (321,8 mln. Lt) mažiau, nei numatyta gauti 2009 m.

Pastebėjimai:

- Valstybės biudžeto pajamų iš GPM dydžiui įtaką turi savivaldybių biudžetams skiriama pajamų iš GPM dalis. 2010 m. visų savivaldybių biudžetams numatoma skirti 73,47 proc.

visų GPM pajamų, t. y. daugiau kaip 1 procentiniu punktu daugiau nei praėjusiais metais (72,29 proc.).

- Per 2009 m. 10 mėnesių į valstybės biudžetą įplaukė 855,0 mln. Lt GPM, metinė užduotis įvykdyta 71,3 proc. Įplaukos į valstybės biudžetą, lyginant su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, sumažėjo 505,9 mln. Lt (37,2 proc.). Sparčiai didėja nedarbo lygis (1 lentelė).
- Finansų ministerija prognozuoja, kad 2010 m. GPM nepriemoka augs ir padidės 30 mln. Lt. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos duomenys⁸ rodo, kad GPM nepriemoka į valstybės ir savivaldybių biudžetus 2009-09-01 buvo 259 mln. Lt ir, palyginti su 2008-09-01, padidėjo 64,9 mln. Lt (33,4 proc.), o palyginti su nepriemoka šių metų pradžioje, ji padidėjo 57,7 mln. Lt (28,6 proc.).
- GPM netekimams daro įtaką GPM įstatymo lengvatos⁹ (2 lentelė). Nuo 2009-01-01 panaikinus dalį lengvatų, GPM netekimai dėl GPM įstatymo 21 str. įtakos, mūsų nuomone, mažės. Valstybės kontrolė Išvadoje dėl 2008 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos¹⁰ atkreipė dėmesį, kad daugiau kaip trečdali gyventojų pajamų mokesčio (2 proc.), skiriamo paramai, gauna biudžetinės įstaigos ir pateikė siūlymą išanalizuoti ir įvertinti gyventojų pajamų mokesčio dalies, skiriamos paramos gavėjams, skyrimo tikslus, siekiant užkirsti kelią galimiems piktnaudžiavimams nukrypstant nuo paramos tikslų.

2 lentelė. GPM netekimų dinamika

Rodiklis	GPM netekimai (mln. Lt)		
	Iš viso	Iš jų dėl GPMĮ 21 str. (atskaitomos išlaidos)	Iš jų dėl GPMĮ 34 str. (2 proc. paramai)
Iš viso 2007 m.	412	356	56
Iš jų – valstybės biudžeto	123	106	17
Iš viso 2008 m.	490	430	60
Iš jų – valstybės biudžeto	147	129	18
Per 2009 m. 10 mėn.	487	465	22*
Iš jų – valstybės biudžeto	135	129	6
*Pagal nusistovėjusią tvarką didžiausia paramai skirta GPM dalis pervedama lapkričio mėn.			
Šaltinis – Finansų ministerija ir Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos			

⁸ 2009 m. I-III ketvirčių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos administruojamų nacionalinio biudžeto pajamų surinkimo apžvalga.

⁹ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas, 2002-07-02 Nr. IX-1007, 21 ir 34 str.

¹⁰ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2009-10-01 išvada Nr. FA-P-700-1-79 „Dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“.

2.1.5. Loterijų ir azartinių lošimų mokesčiai

Pajamų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio 2010 m. prognozuojama gauti 3,6 mln. Lt mažiau nei 2009 m. Atsižvelgiant į ankstesnių metų pajamų iš šio mokesčio surinkimo tendencijas ir vykdymą 2009 m., mūsų nuomone, 2010 m. pajamų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio prognozė galėtų būti ne mažesnė kaip 2009 m.

Pajamų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio 2010 m. prognozuojama gauti 28 mln. Lt, t. y. 3,6 mln. Lt mažiau, nei numatoma gauti 2009 m.

Pastebėjimai:

- Per 2009 m. 10 mėnesių šio mokesčio pajamų gauta 28,3 mln. Lt, metinio plano vykdymas – 89,5 proc., lyginant su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, loterijų ir azartinių lošimų mokesčio gauta 1,5 mln. Lt daugiau.
- Atkreipiame dėmesį, kad valstybinio audito „Gyventojų pajamų apmokestinimas“¹¹ metu buvo iškeltos gyventojų pajamų, gautų iš azartinių lošimų laimėjimų, apmokestinimo problemos ir, įvertinus užsienio šalių praktiką ir administravimo sudėtingumą, buvo pasiūlyta padidinti mokesstinę našta lošimus organizuojančioms įstaigoms – apmokestinti bendrąsias lošimų pajamas, o gyventojų azartinių lošimų laimėjimų pajamas priskirti neapmokestinamosioms pajamoms.

2.2. Įmokų į valstybės biudžetą specialiosioms programoms finansuoti planavimas

1. Didžiąją dalį įmokų, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, sudaro valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalis, o ne biudžetinių įstaigų pajamų įmokos. Siekiant valstybės biudžeto pajamų planavimo skaidrumo, teikiama informacija apie įmokas specialiosioms programoms finansuoti turėtų būti struktūrizuojama atskirai nurodant biudžetinių įstaigų pajamų įmokas ir valstybės biudžeto mokesčių dalį, įstatymais ir kitais teisės aktais skiriamą specialiosioms programoms finansuoti.

2. Ankstesnių auditų metu buvo nustatyta, kad nemažai asignavimų valdytojų metai iš metų planuoja gauti mažiau įmokų specialiosioms programoms finansuoti, nei faktiškai gauna. Šių metų finansinių (teisėtumo) auditų metu, vertinant institucijų / įstaigų 2010 m. strateginių planų projektus, nustatyta atvejų, kai planuojamos, mūsų nuomone, per mažos įmokos specialiosioms programoms finansuoti, todėl turėtų būti peržiūrėtas tokių įmokų planavimas.

¹¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2008-09-23 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-60-16-16 „Gyventojų pajamų apmokestinimas“.

2010 m. biudžeto projekto 2 priedėlyje¹² planuojamos įmokos specialiosioms programoms finansuoti pagal asignavimų valdytojus sudarys 1 750,8 mln. Lt, t. y. 323,3 mln. Lt mažiau, palyginti su 2009 m.

Pastebėjimai:

- Atkreipiame dėmesį, kad šią sumą sudaro ne tik biudžetinių įstaigų planuojamos pajamų įmokos, bet ir planuojama valstybės biudžeto pajamų, skirtų asignavimų valdytojų vykdomoms specialiosioms programoms, kurių finansavimą reglamentuoja atskiri teisės aktai, dalis. Didžiausią šios sumos dalį, daugiau kaip 61 proc., sudaro valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių (akcizų, transporto priemonių mokesčiai, mokesčiai už aplinkos teršimą ir kt.) dalis, skirta asignavimų valdytojų vykdomoms specialiosioms programoms, kurių finansavimą reglamentuoja atskiri teisės aktai. Mūsų nuomone, tokia praktika, kai sudedami iš esmės skirtingi dydžiai, yra ydinga, nes:
 - ▶ neatskleidžiamos pajamos, kurias surenka pačios institucijos;
 - ▶ neatskleidžiama, kokia valstybės biudžeto pajamų dalis, vadovaujantis teisės aktais, turi būti skirta vykdomoms specialiosioms programoms finansuoti.

Pavyzdžiai

1. Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos vykdo Kelių priežiūros ir plėtros programą, kuriai pagal Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymą finansuoti yra skiriama 55 proc. valstybės biudžeto pajamų iš akcizų, gautų už realizuotą benzina, dyzelinius degalus ir energetinius produktus, kurie pagaminti iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais ir skirti naudoti kaip variklių degalai, realizuotas suskystintas dujas, skirtas automobiliams už realizuotus degalus, transporto priemonių mokesčiai.

2. Aplinkos ministerija vykdo keletą specialiųjų programų (Aplinkos apsaugos rėmimo, Aplinkos apsaugos investicijų fondo, Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo, Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo), kurių finansavimo šaltiniai yra valstybės biudžeto pajamos iš mokesčių už aplinkos teršimą ir valstybinius gamtos išteklius, naftos ir dujų išteklių mokesčio, atskaitymai nuo pajamų pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą.

- Valstybės kontrolė, vertindama atitinkamų metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą, keletą metų iš eilės (ir Išvadoje dėl 2008 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos¹³), atkreipia dėmesį, kad daug asignavimų valdytojų metai iš metų planuoja gauti mažiau įmokų specialiosioms programoms finansuoti, nei faktiškai gauna.

Pavyzdžiai

1. Finansinio (teisėtumo) audito metu nustatyta, kad planuojant Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos pajamas buvo atsižvelgta tik į Finansų ministerijos vardu per banką suteiktų paskolų numatomus grąžinimus, bet neįvertintos gaunamos pajamos už privatizuotas gyvenamąsias patalpas, bankų grąžinamos subsidijos prieš laiką padengus paskolas, UAB „Būsto paskolų draudimas“ grąžinamos draudimo įmokos dėl paskolų sutarčių nutraukimo ir kt. Jau kelerius metus (2008, 2009 ir 2010) planuojama pajamų įmokų į valstybės biudžetą suma nesikeičia – 6 mln. Lt, tuo tarpu 2008 metais gauta 6,6 mln. Lt viršplaninių pajamų, o pagal 2009-10-01 Finansų ministerijos duomenimis, 2009 m. pajamų planas jau įvykdytas.

¹² 2010 metų įmokos į valstybės biudžetą, skiriamos specialiosioms programoms finansuoti, pagal asignavimų valdytojus.

¹³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2009-10-01 išvada Nr. FA-P-700-1-79 „Dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“.

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto

2. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnybos pajamų įmokų planas 2010 m. toks pat kaip ir 2009 m. – 3,3 mln. Lt. Per 2009 m. 9 mėnesius tarnyba gavo 5,9 mln. Lt pajamų įmokų, t. y. 2009 m. planas įvykdytas 180 proc. 2008 m. planavo 3,5 mln. Lt, vykdymas – 12,4 mln. Lt, plano vykdymas – 3,5 karto daugiau.
 3. Lietuvos nacionalinio dramos teatro 2010 m. numatomos gauti pajamos – 0,9 mln. Lt. 2008 m. planavo 0,8 mln. Lt, vykdymas – 2,5 mln. Lt, plano vykdymas – 3 kartus daugiau; 2009 m. planuoja 0,85 mln. Lt, o per 2009 m. 9 mėnesius gauta 1,4 mln. Lt pajamų įmokų, plano vykdymas – 166 proc.
 4. Lietuvos dailės muziejaus 2010 m. numatomos gauti pajamų įmokos – 0,6 mln. Lt, t. y. tiek pat, kaip ir 2009 m. Per 2009 m. 9 mėnesius gauta 1,0 mln. Lt, plano vykdymas – 157 proc. 2008 m. planavo 0,6 mln. Lt, vykdymas – 1,1 mln. Lt, plano vykdymas – 183 proc.
-

3. Valstybės biudžeto asignavimų planavimo vertinimas

3.1. Asignavimų išlaidoms planavimas

3.1.1. Valstybės biudžeto asignavimų skyrimas subjektams, neatliekantiems viešojo administravimo funkcijų

Asignavimų valdytojai programų sąmatose planuoja lėšas ne darbams ir paslaugoms pirkti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, o konkrečioms įstaigoms finansuoti. Toks lėšų planavimas rodo, kad skiriant lėšas minėtoms įstaigoms gali būti pažeistas Biudžeto sandaros įstatymas ir sudarytos sąlygos valstybės biudžeto lėšas naudoti ne ekonomiškiausiu būdu.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 1 p., asignavimų valdytojas gali skirti (jo programoms vykdyti) valstybės biudžeto lėšas tik pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams, atliekantiems viešojo administravimo funkcijas¹⁴. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹⁵ 81 p. nustatyta, kad asignavimų valdytojai, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, vykdymą, turi teisę Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka iš įmonių, įstaigų ir organizacijų pirkti paslaugas ir darbus, nepriskirtus asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms.

2009 m. valstybinių auditų metu nustatyta atveju, kai asignavimų valdytojai nesilaikė minėtų teisės aktų reikalavimų – valstybės biudžeto lėšas, pagal pasirašytas finansavimo sutartis, skyrė viešojo administravimo funkcijų neatliekantiems subjektams.

Asignavimų valdytojai darbus ir paslaugas iš subjektų, neatliekančių viešojo administravimo funkcijų, turi pirkti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Valstybės kontrolės auditoriai, vertindami audituojamų įstaigų / institucijų valstybės biudžeto asignavimų poreikio 2010 metams planavimą, nustatė atveju, kai asignavimų valdytojai, sudarydami programų sąmatas, jose planuoja lėšas subjektams, kurie neatlieka viešojo administravimo funkcijų. Atsižvelgiant į ankstesniais metais atliktų auditų metu nustatytus minėtų įstaigų finansavimo pažeidimus, yra rizika, kad 2010 metais tokios įstaigos bus finansuojamos nesilaikant Biudžeto sandaros įstatymo.

¹⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-12-23 Nr. IX-1946, 2 str. 1 d.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr.543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“.

Pavyzdžiai iš asignavimų poreikio 2010 metams planavimo**Viešosioms įstaigoms**

1. **Ūkio ministerija** 2.2.1.1.1.31 išlaidų straipsnyje planuoja **3 379 tūkst. Lt** (iš jų 2443 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 757 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) Specialiosios ekonomikos augimo ir konkurencingumo didinimo programos lėšų skirti VšĮ Lietuvos ekonominės plėtros agentūrai.
2. **Žemės ūkio ministerija** 2.8.1.1.1.2¹⁶ išlaidų straipsnyje planuoja **602 tūkst. Lt** (iš jų 456 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 146 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) programos „Žemės ūkio ir žuvininkystės politikos įgyvendinimas“ lėšų skirti VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai.

Valstybės įmonėms

1. **Susisiekimo ministerija** 2.2.1.1.1.31 išlaidų straipsnyje planuoja **3 937 tūkst. Lt** (iš jų 1359 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 421 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) programos „Susisiekimo vandens keliais užtikrinimas bei infrastruktūros plėtra“ lėšų skirti VĮ Vidaus vandens kelių direkcijai.
2. **Žemės ūkio ministerija** 2.8.1.1.1.2 išlaidų straipsnyje planuoja **4 900 tūkst. Lt** (iš jų 2 948,93 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 913,58 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) Kaimo rėmimo programos lėšų skirti VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui. Ministerija minėtos programos 2.8.1.1.1.2 išlaidų straipsnyje planuoja **2 740 tūkst. Lt** (iš jų 1 568 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 479,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) lėšų skirti VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrai.

Kitiems juridiniams asmenims

1. **Susisiekimo ministerija** 2.2.1.1.1.31 išlaidų straipsnyje planuoja **2 046 tūkst. Lt** (iš jų 1 174 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 386 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) programos „Susisiekimo geležinkeliais užtikrinimas bei infrastruktūros plėtra“ lėšų skirti AB „Geležinkelio apsaugos želdiniai“.

3.1.2. Valstybės biudžeto asignavimų skyrimas pavaldžioms įstaigoms ir kitiems viešojo administravimo funkcijas atliekantiems subjektams

Nustatyta atveju, kai biudžeto lėšos pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems viešojo administravimo funkcijas atliekantiems subjektams skiriamos „viena eilute“ (ne pagal visus išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus), taip pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymą ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles. Toks lėšų skyrimas neparodo tikrosios biudžeto asignavimų paskirties ir iškraipo valstybės biudžeto vykdymo (pagal įstatymu tvirtinamus rodiklius) duomenis.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 1 ir 3 p., pavaldžios biudžetinės įstaigos ir kiti viešojo administravimo funkcijas atliekantys subjektai yra finansuojami pagal asignavimų valdytojų patvirtintas programas ir jų sąmatas. Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 17 ir 18 p., asignavimų valdytojas tvirtina pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas pagal visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus. Taisyklių 79¹ punkte nurodyta, kad asignavimų valdytojas pagal Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 1 p. skirdamas biudžeto lėšų subjektui, kuris nėra biudžetinė įstaiga (kitas subjektas, atliekantis viešojo administravimo funkcijas), pasirašo su juo biudžeto lėšų naudojimo sutartį (išskyrus atvejus, kai skiriama Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo, Europos Sąjungos finansinės paramos ir kitos gaunamos finansinės paramos lėšų arba kai teisės

¹⁶ Kitos išlaidos, teikiamos valdžios ir ne valdžios sektoriams (kitiems einamiems tikslams).

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto aktai nustato kitą biudžeto lėšų skyrimo tvarką). Šioje sutartyje turi būti nurodytas planuojamas detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį, o tais atvejais, kai dalį lėšų numatoma naudoti darbo užmokesčiui, – išlaidų darbo užmokesčiui apskaičiavimas.

2009 m. valstybinių auditų metu buvo nustatyti pavaldžių biudžetinių įstaigų ir viešojo administravimo funkciją atliekančių subjektų finansavimo pažeidimai.

Valstybės kontrolės auditoriai, vertindami audituojamų įstaigų/institucijų valstybės biudžeto asignavimų poreikio 2010 metams planavimą, nustatė atvejų, kai asignavimų valdytojais, sudarydami programų sąmatas, jose numato lėšas kitiems viešojo administravimo funkcijas atliekantiems subjektams skirti „viena eilute“ (ne pagal visus išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus).

Pavyzdžiai iš asignavimų poreikio 2010 metams planavimo

1. **Teisingumo ministerija** 2.2.1.1.1.31 išlaidų straipsnyje planuoja¹⁷ **1 362,8 tūkst. Lt** (iš jų 365 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 113 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) programos „Nekilnojamojo turto kadastro ir registro bei kitų registrų informacinių sistemų plėtra ir eksploatavimas“ lėšų skirti VĮ Registrų centrui, nors, vadovaujantis teisės aktais, ši įstaiga turėtų būti finansuojama pagal programų sąmatą pagal visus ekonominės klasifikacijos kodus.
2. **Ūkio ministerija** 2.2.1.1.1.31 išlaidų straipsnyje planuoja **350 tūkst. Lt** (iš jų 212,4 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 65,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) Specialiosios ūkio plėtros politikos įgyvendinimo programos lėšų skirti VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūrai.
3. **Susisiekimo ministerija** 2.2.1.1.1.31¹⁸ išlaidų straipsnyje planuoja **1 026 tūkst. Lt** programos „Transporto ir ryšių politikos įgyvendinimas“ lėšų skirti VŠĮ „Plačiajuostis internetas“ (iš jų 410 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams ir 127 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms). Mūsų nuomone, svarstytinas klausimas dėl šios įstaigos finansavimo iš biudžeto pagrįstumo. Ši įstaiga savo veikloje naudojami jai perduotu valstybės turtu, iš kurio uždirba pajamas. Pagal VŠĮ „Plačiajuostis internetas“ 2008 metų finansinių ataskaitų duomenis, 2008 metų įstaigos grynas pelnas buvo 421 tūkst. Lt. Darbuotojų išlaikymo išlaidos sudarė 1 085 tūkst. Lt (įstaigoje dirba 14 darbuotojų, per mėnesį uždirba vidutiniškai 6,5 tūkst. Lt) ir, palyginti su 2007 m., jos padidėjo 471,1 tūkst. Lt.

3.1.3. Valstybės biudžeto lėšų skyrimas nepavaldžiai biudžetinei įstaigai (pavedimų lėšos)

Galiojanti pavedimų lėšų planavimo ir pervedimo „viena eilute“ praktika (asignavimų valdytojas skiria lėšas kitai biudžetinei įstaigai) sudaro sąlygas neparodyti tikrosios biudžeto asignavimų paskirties ir iškraipo valstybės biudžeto vykdymo (pagal įstatymu tvirtinamus rodiklius) duomenis.

Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 67 p., biudžetinių įstaigų pavedimų lėšos – lėšos, gautos tam tikrų pavedimų vykdymo išlaidoms dengti iš biudžetinių įstaigų (valstybės mokslo ir studijų įstaigų lėšos, teisės aktų nustatyta tvarka gautos iš Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo, taip pat lėšos, teisės aktų nustatyta tvarka gautos iš kitų biudžetinių įstaigų, įgyvendinant jų programas) ir kitų juridinių arba fizinių asmenų.

¹⁷ Vadovaudamasi Finansų ministerijos pateiktu išaiškinimu: 2008-07-09 raštas Nr.(2.33-01)-6K-0808393 „Dėl biudžeto išlaidų apskaitos“.

¹⁸ Asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti.

Jeigu biudžetinė įstaiga pavedimų lėšas gauna iš valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų, šios lėšos turi būti naudojamos pagal asignavimų valdytojų (lėšų gavėjų) patvirtintą biudžeto išlaidų sąmatą, nurodant lėšų paskirstymą pagal išlaidų ekonominę paskirtį.

Asignavimų valdytojais, pavedimų lėšų davėjais, sudarydami programų sąmatas, minėtas lėšas vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹⁹ planuoja išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.2.1.1.1.31 „Asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti“ (šiam straipsnyje planuojamos asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti, tai yra išlaidos, kai teisės aktų nustatytais atvejais pervedamos lėšos, būtinos asignavimų valdytojų programoms įgyvendinti, kitiems programų vykdytojams, kurie dalyvauja vykdam atitinkamo asignavimų valdytojo programą).

Finansinių (teisėtumo) auditų metu vertinant audituojamų įstaigų / institucijų valstybės biudžeto asignavimų poreikio 2010 metams planavimą nustatyta, kad planuojamų pavedimų lėšų dalį sudaro lėšos, skirtos darbo užmokesčiui. Biudžetinė įstaiga, pavedimų lėšų davėja, šias lėšas planuoja ir apskaito (kasinės ir faktinės išlaidos) 2.2.1.1.1.31 išlaidų straipsnyje, todėl šių lėšų panaudojimo paskirtis nei biudžetinės įstaigos ataskaitose, nei biudžeto vykdymo apyskaitoje neatskleidžiama.

3.1.4. Asignavimai apskričių reformai

1. 2010 m. biudžeto projekto aiškinamajame rašte neatskleista informacija apie planuojamus asignavimus apskričių reformai.
2. Apskričių reformai planuojami 39,8 mln. Lt asignavimai numatyti ne atskirai šiam tikslui sudarytoje programoje, o Finansų ministerijos programoje „Specialioji valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimas“.

Nuo 2010-07-01 naikinamos apskričių viršininčių administracijos. 2010 m. biudžeto projekto aiškinamajame rašte neatskleista informacija apie lėšų poreikį, vykdam apskričių reformą, ir asignavimų šiai reformai planavimą.

Pastebėjimai:

- Valstybės investicijų 2010–2012 metų programoje lėšos apskričių viršininčių administracijų investicijų projektams (socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros, kultūros, švietimo įstaigų) yra padalytos į dvi dalis – pusė investicijų projektų lėšų numatyta

¹⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2007-11-26 įsakymo Nr. 1K-346 redakcija).

apskričių viršininų administracijoms, likusi dalis įtraukta į atitinkamos valdymo srities valstybės politiką įgyvendinančios ministerijos investicijų projektų įgyvendinimo programas.

- Vyriausybės 2009-09-16 nutarimo Nr. 1157 „Dėl apskričių viršininų įsteigtų įstaigų ir vykdomų programų 2010 metų asignavimų vykdant apskričių reformą“ 3 punkte Finansų ministerijai pavesta, gavus iš apskričių viršininų (turėjo įvertinti atleidžiamų iš tarnybos apskričių viršininų administracijų valstybės tarnautojų prašymus ir galimybes perkelti juos į savivaldybių administracijas, perimančias apskričių viršininų vykdytas funkcijas) reikiamą informaciją, prireikus paskirstyti asignavimus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojams iš jai numatytos šiam tikslui programos. Minėtam tikslui atskira programa nesudaryta, o 39,8 mln. Lt asignavimų numatyta Finansų ministerijos Specialiojoje valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programoje.

3.2. Specialiųjų programų statuso taikymas

1. Valstybės kontrolė programų, kurių tikslai ir uždaviniai sutampa, bet skiriasi lėšų šaltiniai, sujungimą vertina kaip pažangą, sumažinusią vykdomų programų skaičių. Specialiosios programos statuso taikymas šioms programoms būtų teigiamas postūmis, leidžiantis ateityje sumažinti specialiųjų programų nepanaudotų įmokų likučius ir mažiau panaudoti valstybės biudžeto asignavimų. Tam reikalinga patikslinti teisės aktus.
2. Pagal galiojančias teisės aktų nuostatas neaišku, koku būdu įstaigos galės naudoti už ilgalaikio turto nuomą gautas pajamas.

Siekdami optimizuoti programų skaičių, asignavimų valdytojai, kurių programų tikslai ir uždaviniai sutampa, bet skiriasi lėšų šaltiniai, rengdami 2010 m. biudžeto programų sąmatų projektus, tokias programas sujungė, išskyrę valstybės biudžeto lėšų dalį ir pajamų įmokų į valstybės biudžetą dalį, skirtą atitinkamai programai vykdyti.

Atkreipiame dėmesį į galiojančius teisės aktus. Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių²⁰ 23 p., biudžetinių įstaigų pajamos naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 14 str. 2 d. biudžetinių įstaigų pajamų

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr.543 (Vyriausybės 2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija, su pakeitimais ir papildymais).

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto viršplaninės įmokos į biudžetą, nepanaudotos įmokos į biudžetą, skirtos specialiosioms programoms finansuoti, einamaisiais biudžetiniais metais arba perkeltos į kitus biudžetinius metus paliekamos asignavimų valdytojams ir gali būti naudojamos viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas. Atsižvelgiant į minėtas teisės aktų nuostatas, biudžetinių įstaigų pajamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams naudojamos tik pagal specialiąsias programas, nesant specialiųjų programų įstaigos negali naudoti į valstybės biudžetą įmokėtų pajamų, o nepanaudotų įmokų – kelti į kitus biudžetinius metus. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 2 str. 13 d., specialioji programa yra veiklos, skirtos institucijos, biudžetinės įstaigos misijai įgyvendinti, plano dalis, kuri finansuojama iš įmokėtų į valstybės ir savivaldybių biudžetų sąskaitas biudžetinių įstaigų pajamų, taip pat kitų įstatymais, Vyriausybės nutarimais ir savivaldybių tarybų sprendimais patvirtintų konkrečiam tikslui numatytų lėšų.

Pastebėjimai:

- Sudarius programas, kurios yra finansuojamos bendra tvarka iš valstybės biudžeto asignavimų (o ne atskirais teisės aktais patvirtintų konkrečiam tikslui numatytų lėšų) ir iš biudžetinių įstaigų pajamų įmokų, reikalinga tikslinti nurodytų teisės aktų nuostatas. Atkreipiame dėmesį, jei tokioms programoms:
 - ▶ būtų taikomas specialiosios programos statusas, tada, vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 28 p., programų išlaidoms dengti pirmiausia reikės naudoti asignavimus, gautus iš einamaisiais biudžetiniais metais įmokėtų į biudžetą pajamų, įskaitant viršplanines pajamas. Tai laikytume pažanga;
 - ▶ nebūtų taikomas specialiosios programos statusas, tada neaišku, koku būdu biudžetinė įstaiga galės naudoti įmokėtas į valstybės biudžetą pajamas, kai šios pajamos gautos vykdant ne specialiąją programą.
- Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 2 str. 4 d., įsigaliosiančią nuo 2010-01-01, biudžetinių įstaigų pajamomis laikomos ir biudžetinių įstaigų pajamos už trumpalaikio ir ilgalaikio materialiojo turto nuomą. Atkreipiame dėmesį, kad Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 23 p. (aktuali redakcija nuo 2009-09-12) nustatyta, kad biudžetinių įstaigų pajamos, išskyrus pajamas už ilgalaikio turto nuomą, naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas. Vadovaujantis šiomis teisės aktų nuostatomis neaišku, koku būdu įstaigos galės naudoti pajamas, gautas už ilgalaikio turto nuomą.

3.3. Valstybės investicijų 2010–2012 metų programos vertinimas

1. Valstybės investicijų 2010–2012 m. programa formuojama pagal investicijų projektų įgyvendinimo programas. Informacija apie tęstinius investicijų projektus, kuriems nesiūloma skirti lėšų, yra neišsami – nenurodytos investicijų projektų įgyvendinimo programos, į kurias jie įtraukti.
2. Gali būti, kad dalis investicijų projektų yra susiję su institucijų / įstaigų veiklos sąlygų gerinimu (ilgalaikio turto įsigijimu), todėl ekonominiu sunkmečiu tokių išlaidų optimizavimas galėtų būti vienas iš būdų mažinti valstybės biudžeto išlaidas.

Valstybės investicijų 2010–2012 metų programa sudaryta atsižvelgiant į Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) priimtus sprendimus²¹ – suformuota pagal investicijų projektų įgyvendinimo programas. Pagal Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisykles²² investicijų projektų įgyvendinimo programa – programa, jungianti du ir daugiau investicijų projektų, pagal kuriuos investuojama į vienai investavimo sričiai priskiriamus vienerūšius investavimo objektus ir kuriems įgyvendinti lėšos (tarp jų ir Europos Sąjungos finansinė parama) numatomos atitinkamos valdymo srities valstybės politiką įgyvendinančiai ministerijai arba Vyriausybės įstaigai, o naudos gavėjais gali būti valstybės institucijos, įstaigos ir įmonės, savivaldybių įstaigos ir įmonės, taip pat kiti ūkio subjektai.

Pastebėjimai:

- Informacija apie tęstinius investicijų projektus, kuriems nesiūloma skirti lėšų, nurodant neištraukimo priežastis ir ekonominį pagrindimą, yra neišsami – išvardyti konkretūs investicijų projektai, tačiau nenurodytos investicijų projektų įgyvendinimo programos (jeigu projektas įtrauktas į programą). Kadangi Valstybės investicijų 2010–2012 m. programoje nenurodyta, kokie investicijų projektai sudaro investicijų projektų įgyvendinimo programas, todėl neįmanoma sutikrinti, ar projektai, kuriuos siūloma tęsti 2011 ir 2012 metais, yra įtraukti į atitinkamus metus. Iš viso 179 tęstiniams investicijų projektams nesiūloma skirti lėšų 2010 metams, iš jų 83 projektams siūloma tęsti finansavimą 2011 m., 12 projektų – 2012 m., 6 projektai sustabdyti iki atskirų sprendimų priėmimo, 4 projektus planuojama užbaigti 2009 m., vieno projekto vykdymas nutrauktas, likusių vykdymą siūloma tęsti iš Europos Sąjungos paramos lėšų arba tęsti

²¹ Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) 2009-06-10 posėdžio protokolas Nr. 73-36(18).

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimas Nr.478 „Dėl valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (2008-11-19 nutarimo Nr. 1186 redakcija su pakeitimais ir papildymais).

finansavimą pagerėjus ekonominei situacijai. Pažymėtina, kad iš 179 tęstinių investicinių projektų, kuriems siūloma neskirti lėšų 2010 metams, 82 projektai nebuvo finansuoti ir 2009 metais, t. y. faktiškai 2010 m. finansavimą planuojama sustabdyti 97 projektams.

- Gali būti, kad dalis investicijų projektų yra susiję su institucijų / įstaigų veiklos sąlygų gerinimu (ilgalaikio turto įsigijimu²³), todėl ekonominiu sunkmečiu tokių projektų finansavimo (2010 metais planuojama skirti apie 19 mln. Lt) peržiūrėjimas galėtų būti vienas iš būdų mažinti valstybės biudžeto išlaidas. 1 priede pateikiami galimai su institucijų / įstaigų veiklos sąlygų gerinimu susiję projektai (išskyrus informacinių technologijų projektus, Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos lėšomis dalinai ar visiškai finansuojamus projektus, taip pat projektus, kurių išlaidos planuojamos dengti iš asignavimų valdytojų pajamų įmoku).

3.4. Asignavimų fondams, apskaitomiems kaip programos, planavimas

Pajamų iš mokesčių surinkimui krentant iki 2005–2006 m. lygio, tačiau Kultūros rėmimo fondui ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui 2010–2011 numatoma skirti biudžeto lėšų dalis didėja, nes lėšų dydį nustato šių fondų veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus, lėšos šiems fondams turėtų būti skiriamos atsižvelgiant į numatomas tų metų įplaukas iš atitinkamų mokesčių. 2009 m. praktika rodo, kad nors lėšų dydis garantuotas įstatymu, tačiau jis buvo koreguotas atsižvelgiant į esamą šalies ekonominę padėtį. Siekiant valstybės išlaidas planuoti atsižvelgiant į gautinas pajamas, reikėtų keisti teisės aktus, reglamentuojančius lėšų skyrimą Kultūros rėmimo fondui ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui.

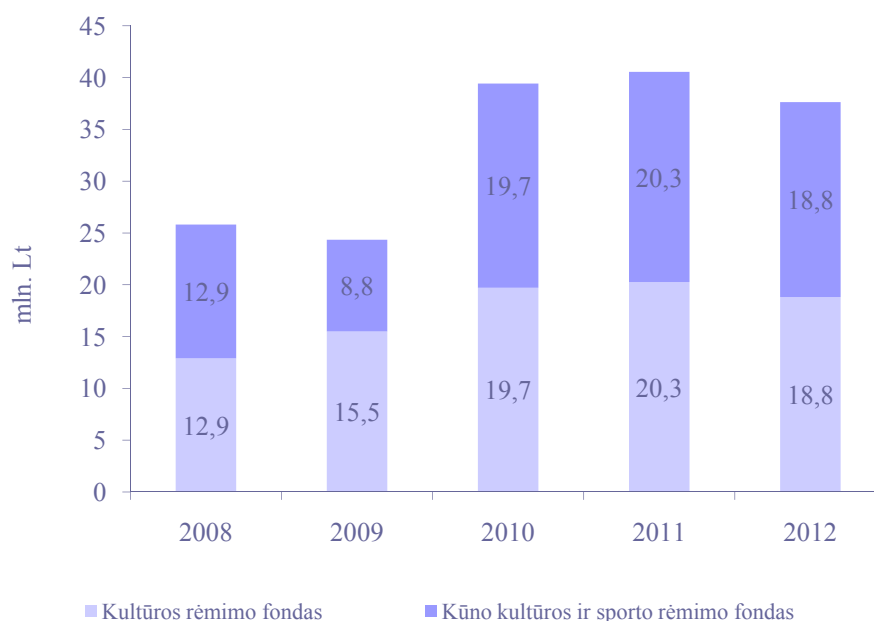
Planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus, Kultūros rėmimo fondui ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui numatoma po 1 proc. praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo už alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką ir po 10 proc. praėjusių metų faktinių įplaukų iš loterijos ir azartinių lošimų mokesčio. Valstybės kontrolė Išvadoje dėl 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos²⁴ atkreipė dėmesį, kad asignavimų minėtiems fondams skyrimas atsižvelgiant į praėjusių metų rodiklius gali neatitikti einamųjų metų valstybės finansinių galimybių, todėl tikslinga peržiūrėti lėšų skyrimo fondams tvarką.

²³ Vertinimui buvo atrinkti investicijų projektai pagal pavadinimą „Ilgalaikio turto įsigijimas“.

²⁴ Valstybės kontrolės 2009-10-01 išvada Nr. FA-P-700-1-79 „Dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“.

Lėšų skyrimo fondams dinamika pateikta 1 pav. 2009 m. fondams skirta asignavimų suma turėjo būti apskaičiuota nuo 2007 m. faktinių įplaukų. Pagal 2007 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos duomenis²⁵ 2009 m. fondams turėjo būti skirta po 15,5 mln. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Atkreipiame dėmesį, kad nors abiem fondams lėšų skyrimo tvarka yra vienoda, t. y. asignavimų dydis numatytas įstatymais, tačiau 2009 m. Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui skirta 3,9 mln. Lt mažiau negu nustatyta įstatyme, o metų viduryje perskirsčius biudžetą ši suma dar 2,7 mln. Lt sumažinta²⁶. Tai rodo, kad nors lėšų dydis ir yra garantuotas įstatymu, tačiau jis buvo koreguotas atsižvelgiant į esamą šalies ekonominę padėtį. Tai patvirtina nuomonę, kad asignavimai minėtiems fondams turėtų būti nustatomi atsižvelgiant į planuojamas, o ne buvusias valstybės finansines galimybes.

1 pav. Lėšų skyrimo fondams dinamika

Šaltinis – 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-01-21 nutarimas Nr.32 „Dėl 2009 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“, 2010 m. biudžeto projektas, Finansų ministerijos duomenys.

²⁵ Akcizo už alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką surinkta 1 245,7 mln. Lt, o loterijų ir azartinių lošimų mokesčio – 30,4 mln. Lt.

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-01-21 nutarimas Nr.32 „Dėl 2009 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (su pakeitimais).

4. Valstybės piniginių fondų sąmatų sudarymo vertinimas

Iš Privatizavimo fondo Rezerviniam (stabilizavimo) fondui skiriamų lėšų dydžiui daro įtaką gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti planuojama skirti suma, o praktika rodo, kad pastaraisiais metais gyventojų santaupoms atkurti panaudojama maža planuojamų skirti Privatizavimo fondo lėšų dalis. Atsižvelgiant į tai, būtų tikslinga peržiūrėti gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti 2010 m. planuojamą skirti sumą, įvertinant realų Privatizavimo fondo lėšų panaudojimą šiam tikslui, kartu padidinant Rezerviniam (stabilizavimo) fondui sudaryti skiriamą sumą.

Pagal Privatizavimo fondo lėšų naudojimo ir apskaitos taisyklių²⁷ 9 p., Privatizavimo fondo lėšos planuojamos laikantis tam tikrų proporcijų. Ne mažiau kaip 2/3 Privatizavimo fondo lėšų skiriama gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti ir Rezerviniam (stabilizavimo) fondui sudaryti, todėl Rezerviniam (stabilizavimo) fondui sudaryti skiriama lėšų suma tiesiogiai priklauso nuo planuojamos skirti lėšų sumos gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti²⁸.

2010 m. Privatizavimo fondo lėšų sąmatos projekte gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti planuojama skirti 30 mln. Lt ir Rezerviniam (stabilizavimo) fondui sudaryti – 32,4 mln. Lt.

2008 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos vertinimo metu²⁹ buvo atkreiptas dėmesys, kad gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti planuojama skirti daug Privatizavimo fondo lėšų, o šių lėšų panaudojimas labai mažas. 2008 m. gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti buvo panaudota 6,7 mln. Lt (3 proc. planuotų Privatizavimo fondo lėšų), Finansų ministerijos duomenimis, 2009-10-01 panaudota 0,5 mln. Lt (0,6 proc. planuotų Privatizavimo fondo lėšų). Finansų ministerijos duomenimis, neatsiimtas atkurtų gyventojų santaupų likutis 2009-10-01 yra 24 mln. Lt (2009-01-01 buvo 24,9 mln. Lt, 2008-01-01 buvo 28,3 mln. Lt), per 2009 m. devynis mėnesius išmokėta 1,7 mln. Lt gyventojų santaupų, t. y. 7 proc. 2009-01-01 likučio (2008 m. – 7,8 mln. Lt (28 proc. 2008-01-01 likučio)).

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-02-06 nutarimas Nr. 152 „Dėl Privatizavimo fondo lėšų naudojimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2002-12-23 nutarimo Nr. 2089 redakcija).

²⁸ Rezerviniam (stabilizavimo) fondui sudaryti skiriama suma nustatoma iš 2/3 Privatizavimo fondo lėšų, atėmus gyventojų santaupoms atkurti ir su tuo susijusioms išlaidoms padengti skiriamą sumą.

²⁹ Valstybės kontrolės 2009-10-01 išvada Nr. FA-P-700-1-79 „Dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“.

Vienas iš Vyriausybės ir ministerijų 2010 metų veiklos prioritetų³⁰ – numatyti galimybę Stabilizavimo fonde suformuoti 5 proc. BVP dydžio lėšų rezervą. Finansų ministerijos duomenimis³¹, 5 proc. BVP turėtų būti apie 4 176,2 mln. Lt, tačiau 2010 m. Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmatos projekte planuojamas lėšų likutis 2010-01-01 sudaro 1,8 proc. 2010 m. BVP (1 541 mln. Lt), o skirti lėšų numatoma taip pat gana mažai (32,4 mln. Lt). Atsižvelgiant į tai turėtų būti įvertintas realus Privatizavimo fondo lėšų panaudojimas šiam tikslui.

5. Skolinimosi poreikis ir asignavimų skolos valdymui planavimo vertinimas

5.1. 2010 m. skolinimosi poreikis

1. 2010 m. skolinimosi poreikiui gali daryti įtaką: poreikio finansuoti valdžios sektoriaus deficitą (ypač iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų perskolinti „Sodrai“ vietos valdžios deficitui dengti) padidėjimas; 2009 m. valstybės (Europos Sąjungos finansinės paramos, biudžeto ar skolintų) lėšų likutis; netiesioginiai valstybės įsipareigojimai.
2. Nors visi skolos ir skolos rizikos rodikliai padidėjo palyginus su 2008 m., 2010 m. prognozuojamos valstybės skolos struktūra suplanuota įvertinus skolos valdymo riziką, nustatytą Vyriausybės vidutinės trukmės skolos ir skolinimosi strategijoje.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 18 str. 2 d. 4 p. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte turi būti nustatomas grynojo skolinimosi limitas, kuris patvirtinamas priimant atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatymą.

Vyriausybės grynojo skolinimosi limitas, remiantis Finansų ministerijos patvirtintomis taisyklėmis³², yra per tam tikrą laikotarpį Vyriausybės prisiimtų turtinių įsipareigojimų valstybės vardu pagal paskolų sutartis ir Vyriausybės vertybinių popierių (toliau – VVP) sumos ir per šį laikotarpį įvykdytų ar iš dalies įvykdytų Vyriausybės turtinių įsipareigojimų sumos skirtumas. Jis apskaičiuojamas remiantis Vyriausybės skolinimosi poreikio ir planuojamo skolinimosi skaičiavimo taisyklėmis³³. Vyriausybės skolinimosi poreikis – tai biudžetinių metų valstybės išlaidų ir

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-10-14 pasitarimo protokolo Nr. 78 8 klausimu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės svarbiausių 2010 metų darbų“ pritarta Vyriausybės ir ministerijų 2010 metų veiklos prioritetams.

³¹ Finansų ministerijos duomenimis, 2010 m. planuojamas 83 524 mln. Lt BVP.

³² Finansų ministerijos 2007-06-08 įsakymas Nr. 1K-210 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės grynojo skolinimosi sumos skaičiavimo taisyklių patvirtinimo“.

³³ Finansų ministerijos 2008-02-08 įsakymas Nr. 1K-060 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinio skolinimosi valstybės vardu poreikio skaičiavimo taisyklių patvirtinimo“.

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto gražinamų paskolų suma, finansuojama iš pasiskolintų valstybės vardu lėšų. Skolinimosi poreikį sudaro lėšos, reikalingos biudžetinais metais pasiskolinti Valstybės skolos įstatyme numatytiems tikslams.

Prognozuojamas 2010 m. skolinimosi poreikis sudaro 12 793 mln. Lt, didžiausia skolintų lėšų dalis numatyta planuojamam valstybės biudžeto (5 184 mln. Lt) ir socialinio draudimo fondo (2 347 mln. Lt) deficitams finansuoti ir prisiimtiems skoliniamis įsipareigojimams gražinti (5 934 mln. Lt), tarp jų Garantiniam (stabilizavimo) fondui 516 mln. Lt.

Vyriausybė prognozuojamą skolinimosi poreikį planuoja finansuoti išleisdama trumpalaikius VVP vidaus rinkoje (4 988 mln. Lt), tai sudarys 39 proc. viso skolinimosi; ilgalaikes euroobligacijas ir kitus užsienio VVP (6 632 mln. Lt). Taip pat 2010 m. planuojama gauti 1,2 mlrd. Lt iš Europos investicijų banko pagal 2009 m. pasirašytą sutartį dėl 1 132 mln. eurų paskolos ES fondų bendrajam finansavimui 2007–2013 m.

Toliau pateikiame pagrindinius skolos ir skolos rizikos rodiklius ir jų palyginimą su Vyriausybės vidutinės trukmės skolinimosi ir skolos valdymo strategijoje (toliau – Strategija) nustatytais skolos limitais bei Maastrichto sutartimi nustatytu valdžios sektoriaus skolos leistinu lygiu (3 lentelė).

3 lentelė. Skolos ir skolos rizikos rodikliai

Skolos ir skolos rizikos rodikliai	2008 m.	2010 m.	Apribojimai
Valdžios sektoriaus skola, mln. Lt	17 375	33 565	
Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP, proc.	15,6	40,2	60 (Maastrichto sutartimi nustatytas kriterijus)
Skolos valstybės vardu valdymo išlaidos, mln. Lt	781	1 592	
Trumpalaikės skolos pagal likutinę trukmę ir visos skolos santykis, proc.	11,1	10,4	25 (Strategija)
Vidutinė svartinė likutinė skolos trukmė, metais	5,2	5,2	>4 (Strategija)
Finansinė <i>Macalay</i> trukmė, metais	4,3	3,4	2,5-4,5 (Strategija)
Skolos pagal kintamą palūkanų normą ir visos skolos santykis, proc.	3,6	3	15 (Strategija)
Šaltinis – Valstybės kontrolė			

Pastebėjimai:

- Įvertinus tai, kad planuojamas skolinimosi poreikis 2010 m. sudaro 12 793 mln. Lt, o prognozuojamas skolinių įsipareigojimų gražinimas – 5 418 mln. Lt, grynasis skolinimosi limitas turėtų sudaryti 7 375 mln. Lt. Laikantis atsargumo ir konservatyvumo principo, atsižvelgiant į tai, kad „Sodros“ skolinimosi poreikis 2009 m. nuolat didėja (iki š. m. lapkričio 1 d. Finansų ministerija iš viso iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų perskolino „Sodrai“ 1 895 mln. Lt, iš viso paskolos Sodrai 2009 m. sudarys 2 920 mlrd. Lt) ir yra rizika, kad 2009 m. pabaigoje planuojamas 2009 m. valstybės (ES finansinių srautų, biudžeto ar skolintų) lėšų likutis (650 mln. Lt) gali ir nesusidaryti arba pasikeisti (tikslūs duomenys bus žinomi 2009 m. gruodžio mėnesį), todėl numatomas grynojo skolinimosi

limitas pagrįstai didinamas 650 mln. Lt ir apvalinamas 50 mln. Lt į didesnę pusę dėl objektyvių priežasčių ir sudaro 8 075 mln. Lt (7 375+650+50).

- Numatoma, kad 2010 m. valstybės skola sudarys 33 565 mln. Lt, arba 40 proc. planuojamo BVP. Valstybės skolos struktūroje auga trumpalaikiai įsipareigojimai, kas didina refinansavimo riziką. Prognozuojamos valstybės skolos struktūra suplanuota įvertinus skolos valdymo riziką, nustatytą Vyriausybės vidutinės trukmės skolos ir skolinimosi strategijoje, ir neviršija Maastrichto sutartimi nustatyto maksimalaus leistino lygio. 2010 m. nenumatoma skolintis su kintama palūkanų norma, prognozuojant jau pasirašytas sutartis su kintama palūkanų norma įvertinamas 10 procentų svyravimas.
- Skolinimosi poreikiui ir grynojo skolinimosi limitui gali daryti įtaką prisiimami nauji galimi įsipareigojimai, kurie laikui bėgant gali tapti valstybės įsipareigojimais. Be minėtų tokių ilgalaikių projektų kaip Ignalinos atominės elektrinės uždarymas, pensijų reforma, Europos Sąjungos lėšomis finansuojami projektai, per pastaruosius metus priimti keli įstatymai, kurie įteisina galimybę suteikti valstybės garantijas studentų paskoloms, eksporto ir importo draudimui, indėlių draudimui, parengtas verslo skatinimo planas, pagal kurį valstybės vardu garantuojamos paskolos bus suteikiamos verslui skatinti ir kt.

Pavyzdžiai

*Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymas*³⁴

Valstybės garantija numatoma kaip viena iš taikomų finansinio stabilumo stiprinimo priemonių. Valstybės garantijos gali būti teikiamos dėl banko gaunamų paskolų ar kitaip prisiimamų finansinių įsipareigojimų, kurie padidina banko likvidumą ar kitaip sustiprina banko stabilumą ir patikimumą. Bankui suteikiamos valstybės garantijos negali viršyti banko nuosavo kapitalo.

2010 m. biudžeto projektas

Nustatytos valstybės garantinių įsipareigojimų apimtys:

- a) 100 mln. Lt limitas garantijų institucijų išduodamoms garantijoms pagal Valstybės specialiųjų garantijų dėl eksporto kredito draudimo įstatymą;
 - b) 150 mln. Lt – valstybės prisiimtų garantinių įsipareigojimų dėl studentams teikiamų paskolų;
 - c) 3 000 mln. Lt – suteiktų garantijų pagal atskirą Seimo priimtą įstatymą dėl bankų gaunamų paskolų ar kitaip prisiimamų finansinių įsipareigojimų, siekiant stiprinti bankų sistemos Lietuvoje finansinį stabilumą ir patikimumą.
-

³⁴ Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymas, 2009-07-22 Nr. XI-393.

5.2. Asignavimų skolos valdymui planavimas

Asignavimai „Skolos valstybės vardu valdymo“ programai prognozuojami įvertinus skolos valdymo riziką, tačiau yra tikimybė, kad planuojamų asignavimų valstybės skolos valdymo išlaidoms (lėšų palūkanoms už planuojamus prisiimti skolinius įsipareigojimus) gali nepakakti.

2010 m. biudžeto projekte yra tvirtinami asignavimai, skiriami įgyvendinti programai „Skolos valstybės vardu valdymas“, kurios tikslas – užtikrinti valstybės skolinimosi poreikio finansavimą ir gerinti valstybės skolos valdymą. Didžiausią skolos valdymo išlaidų dalį sudaro poreikis palūkanoms už prisiimtus skolinius įsipareigojimus apmokėti. Prognozuojant valstybės lėšų poreikį šioms palūkanoms apmokėti turėtų būti atsižvelgiama į:

- faktiškai prisiimtus skolinius įsipareigojimus ir planuojamą skolinimosi poreikį;
- kintamų³⁵ palūkanų normų svyravimą ir fiksuotas palūkanas, kurios nustatytos sutartyse;
- valiutų kursų svyravimo įtaką.

2010 m. minėtai programai įgyvendinti numatyta 1 592,4 mln. Lt asignavimų, t. y. 589 mln. Lt, arba 59 proc., daugiau nei 2009 m. Planuojamas poreikis palūkanoms už skolinius įsipareigojimus apmokėti sudaro 1 540,6 mln. Lt, arba 97 proc. visų numatomų skolos valdymo išlaidų. 2010 m. didžiausią mokėtų palūkanų dalį sudarys palūkanos už užsienio VVP – 1 054,0 mln. Lt, arba 68 proc., ir vidaus VVP – 377,8 mln. Lt, arba 25 proc. 2010 m. skolinimosi poreikį finansuoti skolinantis finansų rinkose pagal kintamą palūkanų normą nenumatoma, apskaičiuojant kintamas palūkanas už jau prisiimtus skolinius įsipareigojimus papildomai pridėta 10 proc. dėl svyravimų, 25 mln. Lt numatyta valiutų kursų svyravimo bei rizikos valdymo išlaidoms (4 lentelė).

Pastebėjimai:

- Per 2009 m. I–III ketvirtį panaudota 963 mln. Lt iš 1 003 mln. Lt, t. y. 96 proc. skirtų asignavimų „Skolos valstybės vardu valdymo“ programai, todėl tikėtina, kad visų šiai programai skirtų asignavimų gali nepakakti.
- 2010 m. mokamos palūkanos už anksčiau (iki 2009 m. rugsėjo mėn.) prisiimtus įsipareigojimus sudaro 1 144 mln. Lt, t. y. 74 proc. visos prognozuojamos palūkanų sumos (1 541 mln. Lt), tačiau palūkanas reikės mokėti ir už 2009 m IV ketvirtį bei 2010 metais pasiskolinintas lėšas. 2010 m. biudžeto projekte tokių prognozuojamų palūkanų (pagal planuojamą skolinimąsi) suma sudaro 396,2 mln. Lt, arba 26 proc. Vertinant tai, kad vidaus

³⁵ Kintamų palūkanų normos apskaičiuotos, naudojant išankstines agentūros „Bloomberg“ informacinėje finansų sistemoje skelbiamas palūkanų normas. Apskaičiuotos kintamų palūkanų normos gali būti didinamos / mažinamos iki 30 proc. 2010 m. padidintos 10 proc.

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto rinkoje tik per 2010 m. planuojama išleisti 4 988 mln. Lt trumpalaikių (iki 12 mėnesių) VVP, kurių didžiausia dalis turės būti išpirkta tais pačiais metais, o tai sudaro 40 proc. viso planuojamo finansavimo, yra rizika, kad planuojamų lėšų palūkanoms už planuojamus priiinti skolinius įsipareigojimus gali nepakakti.

4 lentelė. Planuojami 2010 metų asignavimai skolos valdymui, tūkst. Lt

1.	Palūkanų mokėjimas	1 540 597
1.1.	Už vidaus VVP	377 825
1.1.1.	Faktinės skaičiavimo metu	266 417
1.1.2.	Pagal planuojamą skolinimąsi	111 408
1.2.	Už užsienio VVP	1 053 999
1.2.1.	Faktinės skaičiavimo metu	823 221
1.2.2.	Pagal planuojamą skolinimąsi	230 778
1.3.	Už užsienio paskolas	108 773
1.3.1.	Faktinės skaičiavimo metu	54 758
1.3.2.	Pagal planuojamą skolinimąsi	54 015
2.	Kitos išlaidos, iš jų:	25 917
2.1.	Valiutų kursų skirtumai	1 747
2.2.	Rizikos valdymo išlaidos	24 170
3.	Asignavimai be palūkanų mokėjimo	25 905
3.1	Komandiruotės, kvalifikacijos kėlimas	339
3.2.	Apmokėjimas samdomiems ekspertams, konsultantams ir komisinių išlaidos, iš jų:	20 167
3.3	Kitos paslaugos	5 399
	Iš viso	1 592 419
Šaltinis – Finansų ministerija, Valstybės kontrolė		

6. Kitų valstybės biudžeto planavimo procesų vertinimas

6.1. Asignavimų valdytojų ir programų skaičius

1. Pastebima pažanga optimizuojant asignavimų valdytojų ir programų skaičių. 2010 m., palyginti su 2009 m., asignavimų valdytojų skaičius sumažėjo 17 proc. (30 asignavimų valdytojų), o vykdomų programų skaičius – 18 proc. (111 programa).
2. Valstybės valdymo tobulinimo komisija (Saulėlydžio komisija) priėmė sprendimus dėl 13 asignavimų valdytojų, kurie pavaldūs ar atskaitingi Vyriausybei, savarankiško asignavimų valdytojo statuso panaikinimo, tačiau 2010 m. panaikintas tik keturių asignavimų valdytojų savarankiškumo statusas.
3. Ne visų asignavimų valdytojų atžvilgiu buvo vadovautasi Finansų ministerijos nustatytais ir Saulėlydžio komisijos pritartais kriterijais rengiant 2010 m. biudžeto projektą.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-07-08 nutarimu Nr. 732 patvirtintų Lietuvos Respublikos 2010–2012 metų valstybės biudžeto maksimalių asignavimų, įskaitant į atitinkamą sritį investuojamas lėšas, nustatymo bendrųjų principų 6 punktą, asignavimų valdytojams pavesta vadovautis Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) teikiamais siūlymais dėl asignavimų valdytojų skaičiaus ir asignavimų valdytojų vykdomų programų skaičiaus optimizavimo.

2010 m. biudžeto projekte asignavimai planuojami 146 asignavimų valdytojams³⁶. Palyginti su 2009 m., asignavimų valdytojų skaičius sumažėjo 17 proc. (30 asignavimų valdytojų; 5 lentelė). 2010 metais asignavimų valdytojai planuoja vykdyti 499 programas, t. y. 18 proc. (111 programų) mažiau nei vykdoma 2009 metais. Iš ministerijų, kartu su joms pavaldžiomis įstaigomis, daugiausia programų sumažino Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija ir Teisingumo ministerija.

³⁶ Teismai imami kaip vienas asignavimų valdytojas.

5 lentelė. Asignavimų valdytojų skaičius

Eil. Nr.	Sritis	Asignavimų valdytojų skaičius		
		2010 m.	2009 m.	Pokytis
1.	Prezidentui, Seimui atskaitingos institucijos	19	19	0
2.	Ministerijos	14	14	0
3.	Apskritys	10	10	0
4.	Vyriausybės įstaigos	11	14	-3
5.	Įstaigos prie ministerijų, iš jų:	31	41	-10
5.1.	<i>Aplinkos ministerijos</i>	2	5	-3
5.2.	<i>Energetikos ministerijos</i>	1	1	0
5.3.	<i>Finansų ministerijos</i>	2	3	-1
5.4.	<i>Kultūros ministerijos</i>	11	11	0
5.5.	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos</i>	1	1	0
5.6.	<i>Susisiekimo ministerijos</i>	4	8	-4
5.7.	<i>Sveikatos apsaugos ministerijos</i>	2	2	0
5.8.	<i>Teisingumo ministerijos</i>	1	1	0
5.9.	<i>Ūkio ministerijos</i>	0	1	-1
5.10.	<i>Vidaus reikalų ministerijos</i>	5	5	0
5.11.	<i>Žemės ūkio ministerijos</i>	2	3	-1
6.	Kitos valstybės institucijos ir įstaigos*	9	9	0
7.	Švietimo, kultūros ir mokslo organizacijos (institutai)	52	69	-17
	Iš viso:	146	176	-30
* Teismai imami kaip vienas asignavimų valdytojas				
Šaltinis – 2009 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas ir 2010 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas				

Valstybės valdymo tobulinimo komisija (Saulėlydžio komisija) priėmė sprendimus³⁷ dėl 14 asignavimų valdytojų, kurie pavaldūs ar atskaitingi Vyriausybei, iš kurių tik vienam³⁸ siūlė išsaugoti savarankiško asignavimų valdytojo statusą, tačiau 2010 m. biudžeto projekte savarankiško asignavimų valdytojo statuso palyginus su 2009 metais neturi tik 4 asignavimų valdytojai³⁹.

Saulėlydžio komisija taip pat pritarė Finansų ministerijos pasiūlytiems kriterijams dėl asignavimų valdytojų skaičiaus optimizavimo, rengiant 2010 m. biudžeto projektą, ir pasiūlė jais vadovautis ministerijoms ir kitoms institucijoms. Audito metu nustatyta, kad rengiant 2010 m. biudžeto projektą kriterijais buvo vadovautasi ne visų asignavimų valdytojų atžvilgiu:

³⁷ Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) 2009 m. veiklos plano vykdymo suvestinė 2009-10-12. Prieiga per internetą <http://www.lrvk.lt/lt/veikla/komisijos/saulelydzio-komisija/komisijos-veikla/>.

³⁸ Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai.

³⁹ Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras, Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos ginklų fondas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

- teisinės formos (biudžetinė įstaiga) ir skiriamų asignavimų dydžio kriterijus (biudžetinės įstaigos, atskaitingos Seimui, Prezidentui – daugiau kaip 5 mln. Lt) netaikytas 13 Seimui atskaitingų įstaigų;

Pavyzdžiai

Valstybinei kultūros paveldo komisijai (planuojami asignavimai – 575 tūkst. Lt), Etinės kultūros globos tarybai (planuojami asignavimai – 315 tūkst. Lt), Nacionalinei sveikatos tarybai (planuojami asignavimai – 207 tūkst. Lt).

- teisinės formos (biudžetinė įstaiga) ir skiriamų asignavimų dydžio kriterijus (įstaigoms prie ministerijų – daugiau kaip 20 mln. Lt) netaikytas kai kurioms įstaigoms prie ministerijų.

Pavyzdžiai

Įstaigoms prie Kultūros ministerijos, pvz., Valstybinei kalbos inspekcijai (planuojami asignavimai – 503 tūkst. Lt), Lietuvos aklių bibliotekai (planuojami asignavimai – 1 884 tūkst. Lt).

6.2. Strateginio planavimo vertinimas

Finansinių auditų metu nustatyta atveju, kai institucijų programų tikslai, uždaviniai, priemonės ir vertinimo kriterijai suformuluoti nesilaikant Strateginio planavimo metodikos reikalavimų.

Strateginio planavimo metodika⁴⁰ reglamentuoja institucijų strateginių veiklos planų rengimo tvarką, nustato reikalavimus programų tikslams, uždaviniams, priemonėms ir vertinimo kriterijams bei pateikia jų formulavimo principus. Finansinių auditų metu buvo vertinamas 2010 metų programų sudarymas, vertinimo kriterijų kokybė ir patikimumas, jų atitiktis metodikos reikalavimams. Nustatyta atveju, kai:

- Institucijų programų tikslai nenusako per tam tikrą laikotarpį norimų pasiekti rezultatų, jie nesusieti su institucijų strateginiais tikslais.

Pavyzdžiai

1. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos programos „*Branduolinės saugos viešasis ir vidinis administravimas*“ tikslai – „*Tobulinti branduolinės saugos, fizinės saugos ir radiacinės apsaugos reguliavimo ir priežiūros sistemą*“ ir „*Vykdyti ir tobulinti vidinį administravimą*“ – nenusako rezultatų, kurių norima pasiekti per tam tikrą laikotarpį, jie žymi procesą arba inspekcijos funkciją, nėra tiesiogiai susiję su įstaigos suformuluotu strateginiu tikslu: „*Užtikrinti aukštą branduolinės energetikos objektų saugos lygį*“.
2. Finansų ministerijos programa „*Finansų politikos formavimas ir įgyvendinimas*“ turi tris tikslus: „*Siekti efektyvios Finansų ministerijos ir jos valdymo sričiai priklausančių įstaigų veiklos*“; „*Optimizuoti valstybės lėšų planavimą, naudojimą ir valdymą panaudojant informacines technologijas*“; „*Užtikrinti tinkamą ES ir kitos techninės paramos planavimą ir panaudojimą*“. Šie tikslai nenusako rezultato, kuris bus pasiektas siekiant strateginio tikslo – formuoti finansų politiką, stiprinančią pasitikėjimą makroekonominio stabilumu. Jie daugiau nukreipti į ministerijos funkcijų atlikimą, o ne į rezultatą.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ (2007-02-07 nutarimo Nr. 194 redakcija su pakeitimais ir papildymais).

- Programų tikslams įgyvendinti suformuluoti uždaviniai nenurodo siektinų rezultatų, rezultatų negalima išmatuoti, palyginti ar jų pasiekti per biudžetinius metus.

Pavyzdžiai

1. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos programos „*Branduolinės saugos viešasis ir vidinis administravimas*“ tikslų uždaviniai – „*Tobulinti branduolinę saugą, fizinę saugą ir radiacinę apsaugą reglamentuojančius teisės aktus*“, „*Užtikrinti VATESI vadybos sistemos efektyvumą*“, „*Užtikrinti avarinio centro efektyvią veiklą*“, „*Kelti VATESI darbuotojų kvalifikaciją*“, „*Efektyviai valdyti ES paramos projektus*“ ir kt. – aiškiai neparodo siektino rezultato, todėl nesudaroma galimybė jų palyginti su objektyviais rodikliais.
2. Žemės ūkio ministerijos programų tikslų uždaviniai – „*Atlikti augalų veislių tyrimus, nustatant Lietuvos ir užsienio valstybių selekcininkų sukurtų naujų augalų veislių ūkinį vertingumą ir tinkamumą Lietuvos sąlygoms*“, „*Kasmet tirti ir vertinti Baltijos jūros Lietuvos ekonominės zonos ir teritorinių vandenių žuvų išteklius, rengti rekomendacijas dėl jų racionalaus panaudojimo, išsaugojimo bei gausinimo, teikti duomenis Tarptautinei jūros tyrimo tarybai (ICES), pasiekti, kad tyrimų metodikos, apimtys ir duomenų patikimumas atitiktų ICES reikalavimus*“ – parodo veiksmą, o ne rezultatą. Uždaviniai „*Vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės valstybės rezervo materialinių išteklių nuostatų reikalavimus*“ ir „*Metodiškai koordinuoti žemės ūkio ir kaimo plėtros dalyvių testinį profesinį mokymą, Žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities ir konsultavimo institucijų specialistų kvalifikacijos tobulinimą, atrinkti ūkius Žaliajam diplomui įgyti ir paruošti ūkininkus profesinio praktinio mokymo vykdymui*“ – yra per daug abstraktūs ir nesudaro galimybių rezultatus išmatuoti bei juos palyginti su objektyviais kiekybiniais rodikliais.
3. Finansų ministerijos programos „*Finansų politikos formavimas ir įgyvendinimas*“ tikslą „*Siekti efektyvios Finansų ministerijos ir jos valdymo sričiai priklausančių įstaigų veiklos*“ kitais žodžiais pakartoja uždaviniai: „*Užtikrinti Finansų ministerijai valstybės priskirtų funkcijų vykdymą*“ ir „*Užtikrinti Finansų ministerijos valdymo sričiai priklausančioms įstaigoms priskirtų funkcijų vykdymą*“. Šie uždaviniai nesiejami su biudžetiniais metais ir neleidžia nustatyti, kokių rezultatų bus siekiama.
4. Finansų ministerija dalyvauja vykdant tarpinstitucinę Socialinio būsto fondo plėtros 2008–2010 m. programą ir kartu su Aplinkos ministerija įgyvendina priemonę „*Planuoti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus socialinio būsto fondui plėtoti ir paskirstyti juos savivaldybėms*“. Asignavimai šiai programai įgyvendinti planuojami Finansų ministerijos vykdomos Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos sąmatoje (antrojo uždavinio „*Remti savivaldybių socialinio būsto fondo plėtrą*“ priemonei „*Savivaldybių socialinio būsto plėtra*“). Programos uždavinys nesiejamas su biudžetiniais metais ir neleidžia nustatyti, kokių rezultatų bus siekiama. Programos uždavinys ir priemonė turi būti siejami su tarpinstitucinės programos uždaviniu, priemone ir biudžetiniais metais.

- Uždaviniams įgyvendinti numatytos netinkamos priemonės.

Pavyzdžiai

1. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos priemonės – „*Vykdyti strateginio planavimo veiklą*“, „*Vykdyti finansinių išteklių naudojimo kontrolę, jų panaudojimo apskaitą ir rengti ataskaitas apie tai*“, „*Vykdyti viešuosius pirkimus, materialinį aprūpinimą, patalpų priežiūrą ir transporto eksploatavimą*“, „*Valdyti VATESI dokumentus vadovaujantis nustatyta tvarka*“ – atspindi įstaigos atskirų padalinių funkcijas, o ne būdus ir veiksmus norimam rezultatui pasiekti. Nėra sudarytos prielaidos priemonės naudoti kaip kontrolės įrankį.
2. Finansų ministerijos programos „*Finansų politikos formavimas ir įgyvendinimas*“ pirmojo tikslo antrojo uždavinio priemone „*Saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų technologinės apsaugos užtikrinimas*“ įgyvendina Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba prie Finansų ministerijos, kurios paskirtis – atlikti įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestą valstybės dokumentų technologinės apsaugos funkciją ir įgyvendinti šioje srityje valstybės politiką. Tinkama saugiųjų dokumentų technologinė apsauga užkerta kelią nusikalstamai veikai: asmens ir kelionės dokumentų, išsilavinimo ar kvalifikacijos patvirtinimo dokumentų, lengvatų suteikimo, statuso patvirtinimo ir kitų dokumentų klastojimui. Minėta veikla nėra susijusi su finansų politikos formavimu ir įgyvendinimu.

- Efekto ir rezultato kriterijai yra abstraktūs, ne visada leidžia įvertinti gaunamą naudą. Šių kriterijų reikšmes ne visada galima pamatuoti, apskaičiuoti, patikrinti patikimumą ir palyginti.

Pavyzdžiai

1. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos rezultato kriterijai – „*Atnaujinta saugos reikalavimų – 19 proc.*“, „*Atnaujinta Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos kokybės vadybos dokumentų – 58 proc.*“, „*Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos darbuotojai, pakėlę kvalifikaciją – 71 proc.*“ – neparodo, kokią naudą gaus tiesioginiai programos naudotojai; rodikliai žymi daugiau veiksmą nei rezultatą ir neparodo kokybinio pokyčio; sudėtinga suvokti, kaip galėtų būti įtakotas tikslas, jei būtų parengta mažiau reikalavimų ar dokumentų.
 2. Krašto apsaugos ministerijoje planuojamų programų efekto ir rezultato vertinimo kriterijai nėra konkretūs, jų negalima palyginti nei kokybinio, nei kiekybinio požiūriu. Tokie efekto ir rezultato vertinimo kriterijai, kaip „iš dalies užtikrina“, „vidutiniškai“, „užtikrina“, yra nekonkretūs, jų negalima palyginti ir patikrinti jų patikimumo.
 3. Dėl Teisingumo ministerijos veiklos specifikos kai kurie nustatyti vertinimo kriterijai sunkiai išmatuojami, negalima naudotis statistikos duomenimis, kurie yra patikimi.
 4. Sveikatos apsaugos ministerijos tikslui „*Siekti, kad pacientams būtų suteikta kokybiška, saugi ir prieinama sveikatos priežiūra*“ nustatyti efekto kriterijai – „*kūdikių mirtingumas 1000-čiui gyvų gimusiųjų (nuo 5,9 atvejų 2007 m. iki 5,4 atvejų 2012 m.*“, „*jaunesnių, nei 65 m. gyventojų mirtingumo nuo širdies ir kraujagyslių ligų mažėjimas 100 000 gyventojų (nuo 132,1 atvejų 2007 m. iki 118 atvejų 2012 m.)*“ – ne visiškai atskleidžia strateginio tikslo naudą. Pažymėtina, kad efekto kriterijai yra orientuoti į konkrečias amžiaus grupes, o atskiros amžiaus grupės nuo 65 iki 70,9 m. kriterijai nėra nustatyti.
 5. Užsienio reikalų ministerijos nustatyti vertinimo kriterijai dažniausiai yra abstraktūs ir ne visuomet leidžia įvertinti programos įgyvendinimo rezultatus bei daryti palyginimus.
 6. Dalis Žemės ūkio ministerijos vertinimo kriterijų parodo procesą, o ne rezultatą, neaišku, kaip jie apskaičiuojami, pvz., „*Žvejybos kontrolei ir stebėsenai naudojamos informacinės sistemos atitiktis ES teisės aktų nustatytus reikalavimus, proc.*“, „*Efektyvus Lietuvos interesų atstovavimas ES institucijose bei šių institucijų darbo organuose, proc.*“, „*Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos priemonių, už kurių įgyvendinimą atsakinga Žemės ūkio ministerija, įgyvendinimas, proc.*“.
 7. Finansų ministerijos nustatyti rezultato kriterijai – „*Įgyvendinant Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES programą dalyvavusių asmenų, kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis praėjus 6 mėn. po kvalifikacijos tobulinimo (proc.)*“, „*Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių įvykdymas (proc.)*“, „*Pasiekta Finansų ministerijos valdymo sričiai priklausantių įstaigų strateginiuose veiklos planuose numatytų programų tikslams įgyvendinti nustatytų rezultato kriterijų reikšmių dalis (proc.)*“ – yra netinkami. Vyriausybės programos priemonių, veiklos planų vykdymas ir įgytų žinių, dalyvaujant įvairiose pasirengimo programose, taikymas darbe turi būti privalomas dalykas. Veiklos efektyvumas turėtų būti įvertinamas kokybiško rezultato ir panaudotų išteklių santykio rodikliais. Rezultato kriterijus – „*Ministerijos veikloje taikomų pažangių IT sprendimų, kuriuos diegiant ar modifikuojant optimizuojami veiklos procesai, skaičius*“ parodo ne kokybinį, kaip reikalauja metodika, o kiekybinį pokytį. Rezultato kriterijai „*Valstybės remiamų būsto kreditų, teikiamų šeimoms ir asmenims, turintiems teisę į valstybės paramą būstui įsigyti, limitas (mln. litų)*“, „*šeimų ir asmenų, turinčių teisę į valstybės paramą, kuriems suteikiamas valstybės remiamas būsto kreditas ir kurie įmoka mažesnę už banko nustatytąjį, bet ne mažesnę kaip 5 proc. pradinį įnašą, dalis, už kurią sumokama būsto kredito draudimo įmoka ar jos dalis (proc.)*“ – yra tiesiogiai susiję su ministerijos funkcijų vykdymu, kaip nustatyta teisės aktuose. Metodika nerekomenduoja numatyti vertinimo kriterijų, kurie parodytų, kaip vykdomos institucijos funkcijos.
-

- Programų tikslai ir uždaviniai dubliuoja vykdomų tarpinstitucinių programų tikslus ir uždavinius.

Pavyzdžiai

1. Krašto apsaugos ministerijos vykdomų programų tikslai ir uždaviniai tik formaliai skiriasi nuo jos vykdomų tarpinstitucinių programų tikslų ir uždavinių.
 2. Policijos departamento prie VRM programos „*Teisėtarkos užtikrinimas šalyje, policijai keliamų ES reikalavimų įgyvendinimas*“ tikslas „*Saugoti asmens teises bei teisėtus interesus nuo nusikalstamų pasikėsinių ir kitų teisės pažeidimų, įgyvendinti veiksmingą valstybės nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų kontrolės ir prevencijos politiką Vilniaus, Kauno, <...> apskrityse*“ ir uždavinys „*Kurti saugią aplinką, teikti būtinas visuomenei policijos paslaugas, vykdyti eismo saugumo kontrolę <...>*“ dubliuoja vykdomos tarpinstitucinės programos „*Valstybinė saugaus eismo automobilių keliais 2005-2010 m. programa*“ uždavinį „*Formuoti saugesnę eismo dalyvių elgseną*“.
-

- Ne visos įstaigos ir institucijos yra nusistačiusios / pasitvirtinusios vertinimo kriterijų apskaičiavimo metodikas, formules ir kontrolės sistemas.

Pavyzdžiai

Teisingumo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Alytaus apskrities viršininko administracija, Marijampolės apskrities viršininko administracija, Panevėžio apskrities viršininko administracija, Šiaulių apskrities viršininko administracija, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuvos kūno kultūros akademija, Lietuvos žemės ūkio universitetas, Lietuvos veterinarijos akademija, Nacionalinė mokėjimo agentūra prie ŽŪM.

Institucijos /įstaigos teigė, kad teisės aktai nereikalauja patvirtinti vertinimo kriterijų apskaičiavimo metodikos, kad jai sukurti reikėtų papildomų sąnaudų, kurios būtų didesnės negu gaunama informacijos nauda, kad kriterijai apskaičiuojami įprastu jų sumavimo ar santykio apskaičiavimo būdu, nustatyti konkrečiais procentais arba natūriniais skaičiais, todėl kurti atskirą metodiką nėra reikalo. Tačiau dėl to, kad nėra vertinimo kriterijaus apskaičiavimo metodikos, formulės, dažnai negalima patikrinti, ar vertinimo kriterijų reikšmės apskaičiuotos teisingai.

Valstybės kontrolierė

Rasa Budbergytė

Išvadą parengė:

Audito plėtros departamento Valstybės ataskaitų skyriaus vedėja Danguolė Krištopavičienė, vyriausiosios valstybinės auditorės Neringa Cikanavičiūtė, Birutė Žašinienė, Erika Latyšovič, vyresnioji valstybinė auditorė Giedrė Stalauskienė

Nuoroda:

Išvados kopijos (po vieną egz.) pateiktos:

Lietuvos Respublikos Prezidentei,

Lietuvos Respublikos Vyriausybei,

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

PRIEDAS

Ilgalaikio turto įsigijimo investicijų projektai

Eil. Nr.	Asignavimų valdytojo pavadinimas	Investicijų projekto (investicijų projektų įgyvendinimo programos) pavadinimas		Planuojami įgyvendinimo terminai		Valstybės biudžetas (tūkst. Lt)
				Pradžia	Pabaiga	
1.	Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija	Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos ilgalaikio materialinio ir nematerialinio turto įsigijimas	Ilgalaikio turto įsigijimas	2009	2015	180
2.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	Ilgalaikio turto įsigijimas		2010	2015	30
3.	Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnyba	Ilgalaikio turto įsigijimas		2005	2014	221
		Ilgalaikio turto savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūrai įsigijimas		2006	2013	25
4.	Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas	VSD infrastruktūros ir pajėgumų modernizavimas	Ilgalaikio turto įsigijimas	2005	2014	50
5.	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba	Ilgalaikio turto įsigijimas		1998	2015	220
6.	Aplinkos ministerija	Ilgalaikio turto įsigijimo programa	Ilgalaikio turto ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiklai užtikrinti įsigijimas	2008	2015	1025
7.	Energetikos ministerija	Ilgalaikio turto įsigijimas		2009	2014	28
8.	Krašto apsaugos ministerija	Sausumos pajėgos	Ilgalaikio turto sausumos pajėgų dalinių veiklai užtikrinti įsigijimas	1998	2018	100
		Specialiųjų operacijų pajėgos	Ilgalaikio turto specialiųjų operacijų pajėgų dalinių veiklai užtikrinti įsigijimas	2006	2018	50
		Karinės oro pajėgos	Ilgalaikio turto karinių oro pajėgų dalinių veiklai užtikrinti įsigijimas	1997	2018	120
		Karinės jūrų pajėgos	Ilgalaikio turto karinių jūrų pajėgų dalinių veiklai užtikrinti įsigijimas	1997	2015	290

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto

Eil. Nr.	Asignavimų valdytojo pavadinimas	Investicijų projekto (investicijų projektų įgyvendinimo programos) pavadinimas		Planuojami įgyvendinimo terminai		Valstybės biudžetas (tūkst. Lt)
				Pradžia	Pabaiga	
		Logistikos programa	Ilgalaikio turto logistikos dalinių veiklai užtikrinti įsigijimas	1998	2018	100
		Karinių operacijų programa	Ilgalaikio turto karinių operacijų užtikrinimui įsigijimas	2009	2014	92
		Krašto apsaugos sistemos personalo administravimo, rengimo ir mokymo programa	Ilgalaikio turto karinių mokymo dalinių veiklai užtikrinti įsigijimas	1998	2015	326
		Centralizuotos tarnybos	Ilgalaikio turto centralizuotų tarnybų veiklai užtikrinti įsigijimas	1998	2018	532
		Krašto apsaugos politikos formavimas ir jos įgyvendinimo organizavimas	Ilgalaikio turto karinių atstovų veiklai užtikrinti įsigijimas	1998	2018	20
9.	Kultūros ministerija	Kultūros įstaigų infrastruktūros modernizavimas	Ilgalaikio turto įsigijimas kultūros įstaigoms	2009	2010	737
10.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Ilgalaikio turto įsigijimas		2009	2012	804
11.	Susisiekimo ministerija	Transporto ir ryšių politikos įgyvendinimas	Ilgalaikio turto įsigijimas	2009	2012	200
12.	Sveikatos apsaugos ministerija	Ilgalaikio turto įsigijimas		2010	2012	3066
13.	Teisingumo ministerija	Ilgalaikio turto Teisingumo ministerijos valdymo srities įstaigoms ir teismams įsigijimas	Ilgalaikio turto įsigijimas	2001	2012	563
			Ilgalaikio turto teismams įsigijimas	2008	2012	2490
			Ilgalaikio turto Lietuvos teismo ekspertizės centrui įsigijimas	2005	2012	700
			Ilgalaikio turto Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai įsigijimas	2001	2012	200
14.	Užsienio reikalų ministerija	Užsienio reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių turto atnaujinimo programos įgyvendinimas	Užsienio reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių užsienyje naujų darbo vietų sukūrimas ir nusidėvėjusio ilgalaikio turto atnaujinimas	2003	2014	1015

Išvada dėl 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto

Eil. Nr.	Asignavimų valdytojo pavadinimas	Investicijų projekto (investicijų projektų įgyvendinimo programos) pavadinimas		Planuojami įgyvendinimo terminai		Valstybės biudžetas (tūkst. Lt)
				Pradžia	Pabaiga	
15.	Vidaus reikalų ministerija	Ilgalaikio turto Vidaus reikalų ministerijos padalinių veiklai užtikrinti įsigijimas		2009	2015	300
16.	Lietuvos archyvų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	Ilgalaikio turto Lietuvos archyvų departamentui ir jam pavaldžioms įstaigoms įsigijimas	Ilgalaikio turto įsigijimas	2004	2013	100
17.	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Ilgalaikio turto įsigijimo programa	Ilgalaikio turto įsigijimas	2004	2013	20
18.	Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra	Ilgalaikio turto įsigijimas		2010	2013	50
19.	Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos	Kelių transporto priežiūros administracinių resursų stiprinimas	Ilgalaikio turto įsigijimas	2009	2010	400
20.	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros plėtra	Ilgalaikio turto įsigijimas	2008	2012	3500
21.	Pasienio kontrolės punktų direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Pasienio kontrolės punktų infrastruktūros plėtra	Ilgalaikio turto įsigijimas	2008	2012	20
22.	Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos	Ilgalaikio turto Kalėjimų departamentui ir jam pavaldžioms įstaigoms įsigijimas	Ilgalaikio turto įsigijimas	2005	2018	500
23.	Vadovybės apsaugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Ilgalaikio turto įsigijimas		2004	2015	200
24.	Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Ilgalaikio turto policijos įstaigų specialiosioms funkcijoms vykdyti įsigijimas		2008	2012	185
		Policijos įstaigų materialinės techninės bazės plėtojimas ir modernizavimas	Įrangos, technikos bei kito ilgalaikio turto įsigijimas	2006	2015	300
Iš viso						18759